

PRRMI

št. 1/2024

Uvod

Polkovnik Gregor Vodeb, poveljnik 1. brigade

Dandanašnji tiskani mediji veljajo za zastarelo komuniciranje. Prek digitalnih medijev novice in sporočila krožijo hitreje. Večino komunikacije smo prenesli v digitalno okolje, saj tako lahko hitreje dosežemo ciljno občinstvo. Je pa res, da se bralci v poplavi digitalno zapisanih informacij ne najdemo najbolje. Novice in članke beremo površinsko, redkokateri naslov nas pritegne v poglobljeno branje, in čeprav digitalni zapisi menda obstojijo za vedno, jih hitro pozabimo in se nanje ne vračamo. Revija Prvi je namenjena, da obstane. Njen namen ni le, da obvešča, temveč je zapis nekega časa v obstoju Prve brigade Slovenske vojske in v roke jo bomo z zanimanjem vzeli tudi čez leta.

Prva brigada je nastala v času naborniške vojske z združitvijo prvih profesionalnih enot SV – Moris in 10. BMS – z namenom odpiranja in povezovanja slovenskih oboroženih sil s tujimi vojskami ter sodelovanja v mednarodnih mirovnikih operacijah in na misijah (MOM). Cilj Republike Slovenije je bil jasen – zagotoviti nacionalno obrambo v okviru Nata. Leta 2004 smo ukinili obvezno služenje vojaškega roka in prešli v profesionalno vojsko ter bili sprejeti v Nato. Cilj je bil dosežen. V naslednjih letih smo v varnem okrilju Nata vojsko razvijali le toliko, kot je bilo potrebno za sodelovanje v MOM. Varnostne grožnje nismo čutili.

Geostrateške spremembe v naši okolici so se začele nakazovati leta 2014 s priključitvijo polotoka Krim k Rusiji in spopadi na vzhodu Ukrajine. Da se varnostno okolje Evrope neizogibno spreminja, pa je večini postalo jasno z rusko invazijo na Ukrajino leta 2022, ki še vedno traja.

Nove okoliščine so spodbudile in narekujejo tudi drastične spremembe v oboroženih silah vseh držav, predvsem pa v Evropi, ki je dve desetletji spala v prepričanju večnega miru. Vojske ponovno postajamo številčnejše, spet potrebujemo oklepnike, letala, helikopterje, bojne inženirce, sodobna protioklepna orožja, zračno obrambo, hitro in natančno artilerijo, premične sisteme poveljevanja ... Vendar to ni nič novega – vse te sisteme so vojske vedno imele in vse te doktrine ter taktike so bile že napisane. Samo pozabili smo jih. Res, da so se razvili novi sistemi, kot so brezpilotniki na zemlji, v vodi in zraku, sateliti in umetna inteligenca, a narava vojne ostaja enaka.

Nekatere spremembe čutimo tudi v Prvi. To boste bralci lahko izluščili tudi iz člankov v tej reviji. Povečujeta se obseg in sestava

SV, teritorialni polki dobivajo pomembnejše vloge v prostorskih silah, iz rodovskih čet ponovno nastajajo enote bataljonske ravni: zračna obramba, RKBO in Inženirstvo. Kmalu jim bodo sledile tudi četa zvez, pa baterija ognjene podpore in druge. Načrtujejo se nova vadbena, logistična in nastanitvena infrastruktura ter nakupi nekaterih oborožitvenih sistemov. Tempo tega preoblikovanja seveda narekujejo čakalne vrste za dobavo oborožitvenih sistemov, finance, predvsem pa dotok nujno potrebnega novega kadra. Nam se zdi prepočasno, a vendarle se dogaja.

Področje, kjer se stvari premalo ali sploh ne premikajo, pa so delovnopravne in administrativne omejitve. Delovne ure, pogoji dela, počitki in druge zakonske omejitve v vojski preprosto ne morejo biti take kot v poklicih, s katerimi nas primerjajo. Mi moramo žrtvovati več in biti za to bolj nagradjeni. V nemški vojski, kjer so imeli nam primerljive delovnopravne pogoje, so leta 2022 analizirali delovnopravni okvir in sklenili, da trenutni sistem ne omogoča prehoda v vojno. Podali so se na pot postopnega spreminjanja predpisov. To je pot, na katero se bomo morali v Sloveniji še podati.

Kaj vse to zapisano pomeni za Prvo brigado? Ne morem vam odgovoriti, kakšna bo sestava Prve čez eno leto. Vem pa, da bo ne glede na vse obdržala svojo organizacijsko kulturo in poskušala še izboljšati organizacijsko klimo. Temelj tega morata biti naše zavedanje in sprejemanje, da se tudi nam lahko zgodi vojna. Ne jutri, temveč že danes. Premalo je, da načrtujemo, kakšne sistem bomo imeli čez pet let in kakšno taktiko bomo takrat uporabljali. Pripravljene moramo biti na vojno taki, kot smo, in toliko, kot nas je! Vojak, podčastnik in častnik – vsak mora biti mojster svojega vojaškega poklica. Naš sobojevnik računa na nas, ko bo najtežje! Kot je rekel Leonidas v bitki pri Termopilah: bolje tristo bojevnikov kot pet tisoč rokodelcev.

Pogumno naprej, Prva!

PRVI je informativna publikacija
1. brigade Slovenske vojske.

ODGOVORNI UREDNIK:

polkovnik Gregor Vodeb

UREDNIK:

stotnik Janez Cuznar

NASLOV UREDNIŠTVA:

Poveljstvo 1. brigade Slovenske vojske, Vojašnica
Edvarda Peperka, Leskoškova 7, 1000 Ljubljana
Telefon: +386 (0)1 471 1654

LEKTORIRANJE:

Knjižnično-informacijski in založniški center

OBLIKOVANJE:

Jurko Starc

FOTOGRAFIJE:

arhiv 1. brigade Slovenske vojske

Tiskana izdaja publikacije 1. brigade je prvič izšla 17.
decembra 2003.

Objavljeni prispevki niso uradno stališče Ministrstva za
obrambo RS in ne Slovenske vojske.

Zaradi omejenosti prostora ali razumljivosti so lahko
skrajšani in preoblikovani.

ISSN (tiskana izdaja): 1855-573X

ISSN (elektronska izdaja):

Publikacija izhaja občasno, Št. 1/2024.

KAZALO

5

Prva in izzivi preoblikovanja

9

Prva v mednarodnem okolju

17

Prvi po stroki

37

Prva s(m)o ljudje

Dragi bralci!

Veseli nas, da se po dveh letih ponovno srečujemo na straneh naše revije, ki je bila vedno namenjena poglobljenemu razumevanju vprašanj, ki zadevajo našo enoto. Tokrat se osredotočamo na delo 1. brigade v zadnjih dveh letih. Torej ene najpomembnejših enot Slovenske vojske, ki ima v sodobnem času ključno vlogo pri zagotavljanju stabilnosti in varnosti tudi zunaj meja Republike Slovenije.

Prva brigada je bila ustanovljena v zgodovinsko pomembnem trenutku, ko je Slovenija vstopila v obdobje samostojnosti in potrebe po institucionalizaciji obrambe. Njen razvoj je odražal prilagodljivost in sposobnost odzivanja na spremembe v varnostnem okolju, kar je ključno za ohranjanje operativne učinkovitosti. V tej številki bomo raziskali, kako se je brigada oblikovala v sodobno enoto, usposobljeno za delovanje v kompleksnih varnostnih razmerah.

Ob spoprijemanju z novimi izzivi, kot so hibridne grožnje, kibernetika varnost in podnebne spremembe, postaja pomembnost vojaške priprave na naloge še bolj izrazita. Prva brigada se ne le prilagaja novim taktikam in tehnologijam, temveč aktivno sodeluje pri oblikovanju nacionalne obrambne strategije. Njena vloga v Natu in EU je ključna za zagotavljanje kolektivne varnosti ter prispeva k stabilnosti na širšem območju.

Analizirali bomo operativno usposabljanje in integracijo sodobnih tehnologij, ki obsegajo nova vozila, JRKB-obrambo in brezpilotne zrakoplove.

Zavedamo se tudi pomena povezovanja med vojskami Nata. V ta kontekst bomo vključili tudi perspektive aktivnih pripadnikov 1. brigade, ki bodo delili svoje izkušnje in znanje. Tako želimo poudariti, kako lahko vojska prispeva k širši družbeni varnosti in stabilnosti.

Naša revija si prizadeva postati platforma za strokovno razpravo, ki ne le poroča o aktualnih dogodkih, temveč tudi analizira razvoj taktičnih postopkov v sodobnem vojskovanju ter praks, ki oblikujejo našo nacionalno obrambo. Verjamemo, da lahko z dialogom in izmenjavo mnenj prispevamo k boljšemu razumevanju kompleksnih izzivov, s katerimi se srečujeta naša vojska in država.

Vabimo vas, da se nam pridružite na tej raziskovalni poti, na kateri bomo skupaj obudili ponos, ki ga prinaša bogata dediščina naše enote. Naša naloga je, da skupaj oblikujemo prihodnost, ki temelji na znanju, sodelovanju in odgovornosti do zavez Republike Slovenije.

Vaše uredništvo.

Stotnik Janez Cuznar

PRVA IN IZZIVI PREOBLIKOVANJA

Spremembe številčnega stanja v 1. brigadi Slovenske vojske: izzivi in priložnosti

Stotnik Janez Cuznar, častnik za odnose z javnostmi,
in praporščak Gašper Zupančič, S-1

Prva brigada Slovenske vojske, kot ena izmed ključnih enot za obrambo Republike Slovenije, se v zadnjih letih srečuje s pomembnimi spremembami formacije in z zmanjšanjem številčnega stanja. Te spremembe, ki se dotikajo tako aktivnih pripadnikov kot rezervistov, vplivajo na operativno pripravljenost, sposobnost opravljanja nalog in splošno dinamiko v enoti. V oktobru 2024 je bilo od skupnega številčnega stanja 1. brigade 73 odstotkov aktivnih pripadnikov in 27 odstotkov rezervistov.

V zadnjem obdobju so se zgodile pomembne spremembe v številčnem stanju enote, ki jih je treba natančno proučiti. Zaradi različnih dejavnikov, kot so upokojitve, premestitve in prekinitve delovnega razmerja, se je število aktivnih pripadnikov v tem letu zmanjšalo za 7 odstotkov. Ta trend predstavlja izziv za dolgoročno operativno sposobnost enote, saj manjše število kadra pomeni večje breme za preostale člane, ki morajo opravljati dodatne naloge. V okviru pobud Slovenske vojske za aktivacijo rezervistov se je letos število rezervistov povečalo za dva odstotka. S skupnim stanjem 27 odstotkov pripadnikov rezervne sestave se tako povečuje fleksibilnost enote, saj rezervisti lahko dajejo dodatno podporo v kritičnih trenutkih, kot so mednarodne vojaške vaje in druga večja usposabljanja. Vendar pa vključevanje rezervistov zahteva njihova dodatna usposabljanja, da bi se v enoti zagotovili usklajenost in operativna učinkovitost.

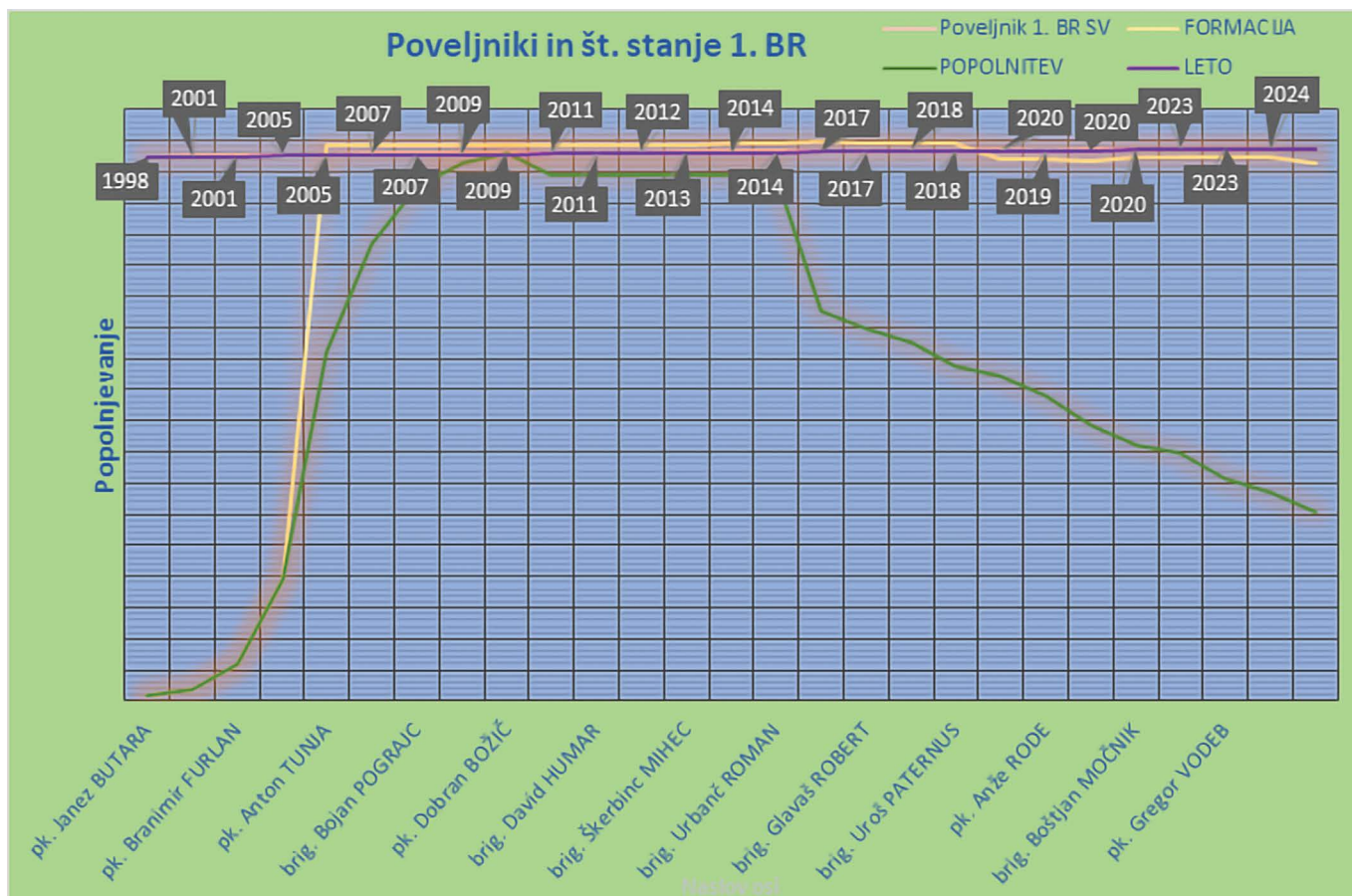
V letu 2024 je bilo 7,2 odstotka novih zaposlitev, kar je prispevalo k stabilizaciji številčnega stanja. Njihovo vključevanje v enoto se osredotoča na to, da hitro pridobijo potrebno znanje in veščine. Odhod nekaterih izkušenih članov predstavlja dodatni izziv, saj njihove izkušnje in znanje poganjajo učinkovito delovanje enote. Njihov primanjkljaj se čuti zlasti pri usposabljanju mlajših pripadnikov in prenosu ključnih informacij, kar lahko vpliva na nepretrganost operacij.

Spremembe formacije enote in zmanjšanje številčnega stanja imajo neposreden vpliv na operativno pripravljenost 1. brigade. Zmanjšanje števila aktivnih pripadnikov lahko vodi do zmanjšane sposobnosti

za opravljanje nalog, kar je zlasti kritično v kriznih situacijah, ko je potrebno hitro in učinkovito delovanje (npr. VIHRA). Povečanje števila rezervistov prinaša priložnosti, vendar zahteva tudi dodatna usposabljanja in integracijo, da bi se zagotovila skladnost med aktivnimi in rezervnimi pripadniki. Usposabljanja, ki obsegajo praktične vaje, bi lahko okrepila usklajenost med člani enote. Pomembno je tudi ohranjati visoko moralo med aktivnimi pripadniki, saj spremembe v številčnem stanju lahko vplivajo na občutek pripadnosti in motivacijo. Redne dejavnosti, ki spodbujajo timsko delo, povezovanje in medsebojno podporo, so ključnega pomena za ustvarjanje pozitivnega delovnega okolja, za kar si poveljujoči morajo prizadevati. S takim pristopom namreč lahko zmanjšamo trend prekinitve delovnih razmerij. Organizacija aktivnosti, ki obsegajo *teambuilding* in kakovostno organizirana usposabljanja, lahko okrepi povezanost med člani enote ter poveča njihovo motivacijo in zavzetost za delo. Usposabljanja in integracije novih članov so ključno orodje za ohranjanje visoke ravni učinkovitosti in pripravljenosti, v Prvi pa se zavedamo, da sta nenehno usposabljanje in izobraževanje temelj, da so pripadniki sposobni opravljati svoje naloge.

Na grafu je prikazan trend zmanjševanja številčnega stanja v 1. brigadi po letih, zaradi varovanja podatkov pa niso vidni podatki s številom pripadnikov, ampak je fokus grafa odstopanje popolnitve glede na opredeljeno formacijo.

Spremembe v številčnem stanju 1. brigade Slovenske vojske tako zahtevajo aktivno spremljanje in ustrezne prilagoditve. Prva brigada je že izvedla ciljano zaposlitveno kampanjo za privabljanje novih članov, kar bi lahko pripomoglo k zmanjšanju vrzeli v številčnosti, vendar žal odziv ni bil skladen s pričakovanji in potrebami. Ne glede na to se bomo še naprej trudili z izvedbami takih kampanj, saj se z vztrajnostjo lahko doseže marsikaj. S celostnim pristopom k obvladovanju sprememb v številčnem stanju bo 1. brigada bolj pripravljena na izzive, ki jih prinaša prihodnost. Le tako bo lahko učinkovito izpolnjevala svoje naloge in prispevala k varnosti ter stabilnosti Republike Slovenije.

Teritorialni polk 1. brigade pod novim poveljstvom

Podpolkovnik Igor Žežlin, namestnik poveljnika 6. teritorialnega polka Poveljstva prostorskih sil

V začetku aprila 2024 je minister za obrambo dal usmeritve za preoblikovanje sestave in organiziranosti Slovenske vojske. Usmeritve določajo, da se najpozneje do 1. julija 2024 vzpostavi Poveljstvo prostorskih sil brigadne ravni. Teritorialna polka 1. in 72 brigade pa se prerazporedita pod novoustanovljeno poveljstvo. Prvega julija 2024 je v Vojašnici Edvarda Peperka potekala slovesnost ob ustanovitvi Poveljstva prostorskih sil. S tem dnem se je Teritorialni polk iz 1. brigade prerazporedil pod novo poveljstvo in se preimenoval v 6. teritorialni polk. Oblikovanje nove sestave Slovenske vojske je skladno z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040. Resolucija predvideva premestljive in preostale sile, ki zagotavljajo zmogljivosti za obrambo ozemlja in varovanje objektov posebnega pomena za obrambo ter zagotovitev naraščanja, sprejema, nastanitve in podpore delovanja zavezniških sil skupaj s civilnimi zmogljivostmi iz načrta podpore države gostiteljice. Premestljiv oziroma manevrski del SV je pretežno popolnjen s stalno sestavo in je zmožen opravljati

najpomembnejše naloge (združeno bojevanje rodov) na nacionalnem ozemlju in zunaj Republike Slovenije. Prostorski del bo večinsko popolnjen s pogodbeno rezervno sestavo. Namenjen bo za delovanje izključno na nacionalnem ozemlju. Dopolnil bo manevrski del pri obrambi nacionalnega ozemlja in zagotavljal izhodišča za naraščanje SV. Na nacionalnem ozemlju bo Slovenska vojska s prostorskimi silami zagotavljala zmogljivosti za obrambo ozemlja, opravljala podporne naloge nadzora in varovanja zaledja, prostorske logistike, podpore države gostiteljice, civilno-vojaškega sodelovanja in odzivanja na naravne in druge nesreče ter podpirala druge državne organe. Prostorski del bo pomembna vez, s katero se bo vojska približala lokalnemu okolju. Takšno organiziranost narekujejo tudi vse bolj zaostrene varnostne razmere ter mednarodne napetosti in konflikti. Pomemben argument za vzpostavitev prostorskih sil pa so določila za vzpostavitev prostorskih sil v zakonskih in drugih normativnih aktih ter usmeritve v razvojno-usmerjevalnih dokumentih.

Prostorske sile Slovenske vojske – idejni naslednik Teritorialne obrambe

Prostorske sile se bodo organizirale in pripravljale v miru. Z mirnodobno sestavo se bodo popolnjevale samo v minimalno potrebnem obsegu, ki bo zagotavljal sposobnosti naraščanja in popolnjevanja z rezervno sestavo ob predhodno sprejeti ponovni uveljavitvi vseh sestavin vojaške dolžnosti. Sile so predvidene za naraščanje ob potrebah po večjih vojaških zmogljivosti obrambnega sistema Republike Slovenije in bodo nosilke razvoja vojaške strateške rezerve. S teritorialno umeščenostjo v prostor se bodo vključevale v lokalno okolje na celotnem državnem ozemlju.

Podobna je bila vloga Teritorialne obrambe kot oborožene sile novonastale države leta 1991, zato novonastale sile SV označujejo tudi kot idejnega naslednika Teritorialne obrambe. Vzporednico s Teritorialno obrambo lahko potegnemo tudi pri načrtovani zastopanosti sil v nacionalnem prostoru in lokacijah polkov, ki bodo še oblikovani.

Organizacijska sestava prostorskih sil

Prostorske sile so umeščene v sestavo sil Slovenske vojske. Sestavlja jih Poveljstvo prostorskih sil (PPS) in podrejena vojaško teritorialna poveljstva teritorialnih polkov (TERP). Poleg 2. TERP v Novem mestu in 6. TERP v Novi Gorici, ki sta preimenovana in sta prej delovala kot TERP 72. brigade oziroma TERP 1. brigade, sta bila na novo oblikovana še 8. TERP v Celju in 71. TERP v Murski Soboti. V naslednjem letu se načrtuje še oblikovanje štirih novih teritorialnih polkov. Poveljstva polkov bodo poveljevala jurišnim odredom (JOD) četne sestave. Za usposabljanje rezerve sestave bodo ustanovljeni učni centri.

Poslanstvo 6. teritorialnega polka

Poveljstvo prostorskih sil bo opravljalo naloge dopolnilnih sil skladno s 40. členom Zakona o obrambi (bojni nadzor ozemlja, bojno zavarovanje objektov posebnega pomena za obrambo, oviranje, logistična oskrba) in bo v miru opravljalo naloge na področju priprave temeljnih rešitev za povečanje obsega ter naraščanja dopolnilnih sil. Minimalno bo popolnjeno z mirnodobno sestavo. Ob spremembi varnostnih razmer bo omogočalo naraščanje sil skladno z vojnimi formacijami. Šesti teritorialni polk bo v miru opravljal naloge na področju priprave temeljnih rešitev za povečanje obsega in naraščanja dopolnilnih sil (načrtovanje in izvedba mobilizacije). Iz njegove sestave se bo izločil EVOJ Ajševica, oblikoval pa se bo jurišni odred. Domicilna pristojnost civilno-vojaškega sodelovanja se do nadaljnjega ne

bo spremenila. Tako bo 6. teritorialni polk še naprej domicilno odgovoren za 15 primorskih občin.

Od 6. pokrajinskega štaba za Teritorialno obrambo do 6. teritorialnega polka

Med osamosvojitvijo in vojno za Slovenijo leta 1991 je bila Slovenija v vojaškem smislu razdeljena na sedem pokrajin (Dolenjska, Gorenjska, Južnoprimorska, Ljubljanska, Severnoprimorska, Zahodnoštajerska, Vzhodnoštajerska). Območja pokrajin so bila smiselno določena z upravno, zgodovinsko in geografsko značilnostjo slovenskega prostora. Pokrajinske štabe je strokovno usmerjal Republiški štab za Teritorialno obrambo. Enote, ki so bile popolnjene z rezervno sestavo po teritorialnem načelu, so vodili območni štabi, ki so bili neposredno podrejeni pokrajinskim štabom. Za Severnoprimorsko pokrajino, ki je obsegala takratne občine oziroma današnje upravne enote Ajdovščina, Idrija, Nova Goriva in Tolmin, je bil odgovoren 6. pokrajinski štab za Teritorialno obrambo (PŠTO) s sedežem v Novi Gorici. Podrejena območna štaba sta bila v Novi Gorici in Tolminu. Pokrajinski štabi so bili sprva odgovorni tudi za delovanje enot, v katerih so naborniki služili drugo fazo vojaškega roka. S preimenovanjem Teritorialne obrambe v Slovensko vojsko leta 1995 se je 6. PŠTO preimenoval v 6. pokrajinsko poveljstvo Slovenske vojske (PPSV). Po reorganizaciji Slovenske vojske leta 1998 se je 6. PPSV preimenoval v 24. vojaško teritorialno poveljstvo (VTP). Spremenilo se je tudi območje odgovornosti, saj je bilo Območno poveljstvo Tolmin prerazporejeno pod gorenjsko poveljstvo, dodana pa so bila območna poveljstva Ilirska Bistrica, Cerknica in Ribnica. Vojaško teritorialno poveljstvo je bilo ukinjeno leta 2009. Petnajstega maja 2013 je bila v vojaškem objektu na Ajševici pod poveljstvom 1. brigade vzpostavljena nova enota – Teritorialni polk 1. brigade, ki je prevzel poveljevanje nad enoto vojaškega objekta. Enajstletno delovanje polka pod poveljstvom 1. brigade je zaznamovalo predvsem plodno sodelovanje z območnimi združenji Zveze veteranov vojne za Slovenijo in častniškimi organizacijami ter nekaterimi lokalnimi skupnostmi. S pomočjo S-5 in enotami 1. brigade smo v lokalnem okolju pripravili nekaj odmevnih in množično obiskanih predstavitev Slovenske vojske. Bili smo tudi domicilna enota pri projektu enotnega vstopa v Slovensko vojsko. Sodelovali smo na vojaških vajah, ki jih je organizirala 1. brigada. Posebno pozornost smo namenili usposabljanju posameznikov iz splošnih vojaških vsebin ter specialističnemu usposabljanju za konkretna delovna mesta. V Vojaškem objektu Ajševica smo gostili številne posameznike in enote SV ter tujih

oboroženih sil. Prenočišča in prostor za aktivnosti smo nudili civilnim skupinam in organizacijam, ki delajo z mladimi. Največji izziv za pripadnike TERP in EVOJ pa je bila vzpostavitev in delovanje systemske karantene med pandemijo. Karantena je bila namenjena za izolacijo pripadnikov Slovenske vojske, ki niso imeli možnosti izolacije v domačem okolju. Uporabljena pa je bila tudi za pripadnike tujih oboroženih sil.

Prostorske sile in vojaška strateška rezerva

Z vzpostavitvijo učnega centra in štirih teritorialnih polkov v Kranju, Postojni, Ljubljani in Mariboru bo v prihodnjem letu postavljena ciljna sestava prostorskih sil. Oblikovanje prostorskega dela je nujno za oblikovanje enovite vojne sestave SV ter odgovor na nestabilno mednarodno okolje in negativne varnostne trende. Dosedanja organiziranost prostorskih sil z dvema teritorialnima polkoma pod poveljstvom brigad ni bila primerna za učinkovito implementacijo koncepta vojaške strateške rezerve. Z novo sestavo SV bomo lažje uresničili temeljno načelo iz Direktive vojaške strateške rezerve, ki govori o prostorski razpršenosti, s katero zagotavljamo uravnoteženost obsega in umeščenosti oblikovanja

vojaške strateške rezerve na celotnem ozemlju RS skladno z operativnimi potrebami ter kadrovske, materialnimi, infrastrukturnimi in drugimi zmožnostmi. S podobno organiziranostjo, kot je bila leta 1991 med zmagovito osamosvojitveno vojno, so upoštewane zgodovinske izkušnje in dobre prakse. Naraščanje in dopolnjevanje SV bosta veliko lažja in učinkovitejša, če se bodo zmogljivosti razvijale iz razvojnih jeder, ki jih predstavljajo nova poveljstva in enote prostorskih sil. Poveljstva teritorialnih polkov bodo prevzela vojaški del pristojnosti za pripravo in izvedbo mobilizacije enot. Koncept vojaške strateške rezerve predvideva podporo organizacij, katerih dejavnost je pomembna za pripravo kadrov in krepitev domoljubja. Organizacije, ki delujejo v javnem interesu na področju obrambe in domoljubja (predvsem veteranske in častniške organizacije), so lahko zaradi bogatega znanja koristne pri vzpostavljanju vojaške strateške rezerve, zlasti v začetni fazi. V nekaterih okoljih je že zdaj zaznati nekaj dobrih praks teh organizacij pri krepitvi vojaškega znanja in veščin ter vzbujanju domoljubja, usmerjenih predvsem na mlajše generacije. Teritorialni polki bodo tem organizacijam lahko ponujali pomoč in skupno sodelovanje pri takih nalogah.

PRVA V MEDNARODNEM OKOLJU

Prva brigada zagotavlja zmogljivost Bojne skupine Evropske unije

Major Franc Rogina, načelnik S-6 1. brigade

Bojne skupine Evropske unije (angl. *EU Battlegroups* – EUBG) so vojaško orodje Evropske unije za hitro odzivanje v okviru skupne varnostne in obrambne politike. Po sestavi so večnacionalne združene vojaške enote, okrepljene z elementi bojne podpore in logistike (bataljonske bojne skupine) ter pripravljene za hitro posredovanje na kriznem območju. Sposobne so samostojno delovati za največ 30 dni, z možnostjo podaljšanja do 120 dni (ob zagotovitvi dodatne oskrbe). Bojne skupine EU 2024 so predvidene za opravljanje nalog, kot so preprečevanje konfliktov, začetna stabilizacija, humanitarne intervencije in reševalne naloge ter angažiranje pri kriznem upravljanju in ohranjanju miru. Hkrati so tudi jedrni element v pripravljenosti za bodočo arhitekturo zmogljivosti za hitro napotitev (angl. *Rapid Deployment Capacity*) modularnih sil za hitro vojaško krizno odzivanje EU. Sestavljajo jo oborožene sile Republike Italije, ki je vodilna država, ter oborožene sile Republike Hrvaške, Republike Madžarske in Republike Slovenije ter kot četrte Republike Albanije.

EUBG 2024 je od 1. januarja do 31. decembra 2024 v pripravljenosti za delovanje v polmeru 6000 km od Bruslja z odzivnim časom do 30 dni v prvem semestru (1. 1.–30. 6. 2024) in do deset dni v drugem (1. 7.–31. 12. 2024) ter je logistično samozadostna do 30 dni. Prva brigada SV zagotavlja zmogljivost EUBG 2024 s protiklepnim vodom Rodovskega bataljona, logističnim oddelkom, nacionalnim podpornim elementom ter posamezniki v poveljstvu EUBG (angl. (F) HQ). Ključna aktivnost 1. brigade v EUBG 2024 leta 2023 je bilo večnacionalno integracijsko usposabljanje (angl. *Multinational Cross Training*) v Italiji. To je potekalo pod vodstvom brigade Bersaglieri »Garibaldi« na širšem območju italijanskega Persana in se je končalo z vajo, na kateri bodo so bile uspešno preverjene tudi končne operativne zmogljivosti SV za delovanje v EUBG. V letu 2024 so aktivnosti EUBG 2024 usmerjene k vzdrževanju pripravljenosti zmogljivosti s poudarkom na specialističnem oz. kolektivnem usposabljanju.

Sodelovanje 1. brigade v Natovi pobudi za pripravljenost

Major Gorazd Stergar, načelnik S-3 1. brigade in vodja zmogljivosti NRI 1. brigade

Nato je junija 2018 na vrhu v Bruslju sprejel odločitev o t. i. Natovi pobudi za pripravljenost (angl. *Nato Readiness Initiative* – NRI), s katero naj bi do leta 2020 zavezništvo imelo dodatnih 30 bataljonov, 30 bojnih ladij in 30 letalskih eskadrilj z odzivnim časom do 30 dni. Pobuda je pomenila zavezo, da bodo članice bistveno povečale pripravljenost, odzivnost in sposobnost svojih nacionalnih sil v podporo kredibilnemu izvajanju zavezniške odvračalno-obrambne drže, operacij kriznega upravljanja ter odzivanja na sodobne varnostne izzive in grožnje. To je bila nadgradnja pripravljenosti članic in povečanje razpoložljivih sil v luči takratnih nepredvidljivih razmer (pobuda je nastala štiri leta po ruski priključitvi Krima v 2014 in po tem, ko so bile leta 2017 oblikovane bataljonske bojne skupine okrepljene prednje prisotnosti v Estoniji, Latviji, Litvi in na Poljskem in seveda še precej pred začetkom vojne v Ukrajini).

Slovenija oz. Slovenska vojska v silah NRI sodeluje vse od začetka, in sicer s pehotno četo (ki jo zagotavlja 72. brigada) in z večnamenskim vodom JRKBO (ki ga zagotavlja 1. brigada). Eden od razlogov, da v silah NRI sodeluje večnamenski vod JRKBO (VVJRKBO) je ta, da so bile enote rodu JRKBO ob nastanku pobude že vzpostavljene, torej popolnjene in opremljene, kar je bila še dediščina nekdanjega 18. bataljona JRKBO. JRKBO pa je do takrat tudi že dvakrat sodeloval na okrepljeni prednji prisotnosti v Latviji (SVNKON 01 in 02 eFP).

Oblikovanje in priprave VVJRKBO so potekale od prve polovice 2020, usposabljanje in preverjanje pa sta bila končana proti koncu 2020, tako da je vod od 1. januarja 2021 postal del sil NRI z 20-dnevnim odzivnim časom. Glavnino sil 1. brigade za NRI torej predstavlja omenjeni VVJRKBO, ki

je sestavljen iz izvidniškega oddelka (opremljen z lahкими izvidniškimi vozili 4 × 4 JRKBO) ter dvema oddelkoma za dekontaminacijo, ki svoje poslanstvo uresničujeta s sistemi za dekontaminacijo. V sestavi so še podporni del (logistična podpora oz. nacionalni podporni element) in dva pripadnika, ki sta namenjena opravljanju nalog v nadrejenem poveljstvu.

Odkar so ti elementi 1. brigade v silah NRI, je bilo precej priložnosti za usposabljanje doma in v tujini. Večkrat so bila tudi izvedena dodatna preverjanja (t. i. reevalvacije), ki so vključevala preglede na matični lokaciji ter večdnevne taktične vaje, na katerih so bile preverjene kolektivne naloge, npr. proces odločanja, JRKB-izvidovanje območja, dekontaminacija enot in zemljišča, reakcija na stik. Zadnja je bila oktobra 2023, ko je VVJRKBO na vaji Falco 2023 ponovno uspešno opravil vsa preverjanja. Vaje Falco so sicer vsakoletne vaje enot rodu JRKBO, na katerih sodelujejo vsi elementi iz sil SV, ki imajo kakršno koli povezavo z JRKB obrambo in pomenijo tudi nadaljevanje tradicije 18. BJRKBO.

Namen pobude iz 2018 je bil povečati pripravljenost trenutnih sil zavezništva z namenom odziva na krizne razmere ali za kolektivno obrambo zavezništva. Poleg tega je NRI pomenil krepitev pripravljenosti prek skupnih usposabljanj in vaj, izboljšanje sposobnosti za združeno delovanje, prevzemanje zavezniških standardov ter izboljšanje interoperabilnosti. Za 1. brigado je pomenil predvsem možnosti za usposabljanje, vzdrževanje dosežene stopnje pripravljenosti in vzdrževanje sodelovanja z zavezniki.

Po začetku vojne v Ukrajini (februar 2022) je sledilo preoblikovanje zavezniških sil. Poudarek pri preoblikovanju je ne le odzivanje, temveč tudi pripravljenost za kolektivno obrambo. Skladno s tem so sile NRI 1. julija 2024 postale del sil Tier 1/NATO New Force Model. To je sovpadlo s predajo nalog 72. brigade. Torej, 1. brigada je zagotavljala zmogljivost VVJRKBO od 1. januarja 2021 do 30. junija 2024, od 1. julija 2024 pa je to naloga 72. brigade.

Za pravega Sokola je meja samo nebo

Nadporočnica Irma Plavec, S-3 10. pehotnega polka

Z besedami »Ko se misli preobrazijo v besede in besede postanejo nezdružljiva poved« sem nagovorila soudeležence ob zaključku tečaja za poveljnike čet (angl. *Maneuver Captain Career Course*). Tečaj, ki je potekal v Fort Moore, ZDA, sem končala kot najboljša slušateljica in si prislužila prvo mesto med 134 domačimi in tujimi tečajniki.

Mednarodni študentje smo v tečaj »zakorakali« s fazo priprav, ki je vsebovala osnove taktičnih zakonitosti, doktrinarno terminologijo in postulate voditeljstva. Sledila sta glavni del tečaja in združitev z ameriškimi študenti v tako imenovane seminarje, na katerih smo nadgrajevali teoretično osnovo. Taktične odločitvene igre in izdelava ukaza za posamezne načine delovanja (ofenzivno-defenzivno delovanje glede na različne organizacijske strukturne podlage: lahka, oklepno-mehanizirana in motorizirana brigadna bojna skupina) so bile glavne vsebinske premise seminarskega dela. Četna faza usposabljanja se je v omejenem časovnem okviru končala z izdelavo ukaza poveljnika čete. To je bila ključni dogodek za nadaljevanje in prehod v bataljonsko fazo. Zadnji del tečaja je bil namenjen

poveljevanju in načrtovanju usposabljanj podrejenih enot. Vsaka posamezna faza se je sklenila s krajšim pisnim izpitom kot priprava na zaključni izpit, ki je vseboval preverjanje celotne vsebine tečaja.

Tečaj za poveljnike čet je odlično izhodišče za usposabljanje in urjenje častnikov nižje taktične ravni, ki jim manjka samozavesti, ter ponuja fleksibilen pristop k sprejemanju odločitev v hitro spreminjajoči se situaciji in omejenem času. Menim, da tečaj bistveno prispeva k akademskemu in osebnostnemu razvoju ČASTnika, ki o taktiki na bojišču razmišlja skozi prizmo umetnosti in znanosti vojskovanja, usmerja posameznika k ustvarjalnemu in inovativnemu načinu reševanja problemov in navsezadnje uporabi taktičnih načel ter zvižčnosti. Pridobljeno znanje prispeva k nadgradnji taktične odličnosti v Slovenski vojski in krepitvi bojnega značaja 10. pehotnega polka.

Sokole motivira želja po rezultatih, ki jim bodo prinesli užitek; medtem ko poražence premami želja po užitku na poti do cilja.

10. pehotni polk v Latviji

Nadporočnik Andraž Hočevar, poveljnik izvidniškega voda 10. pehotnega polka

10. pehotni polk je imel v obdobju 2023/2024 med drugim pomembno in zahtevno nalogo priprave kontingenta eFP 14 za delovanje v sklopu večnacionalne bojne skupine v Latviji. Glavnino kontingenta je sestavljal izvidniški vod 10. pehotnega polka, ki sta ga sestavljala dva slovenska izvidniška oddelka, ostrostrelska skupina ter pridodana izvidniška oddelka oboroženih sil Severne Makedonije in Črne gore. Poveljnik kontingenta je bil major Aleksander Jović.

Skozi preverjanje začetnih operativnih zmogljivosti kontingenta, usposabljanja in integracije pripadnikov tujih oboroženih sil, odpravljanja pomanjkljivosti in preverjanja končnih operativnih zmogljivosti je kontingent dosegel visoko stopnjo usposobljenosti in kohezije. Preverjanje končnih operativnih zmogljivosti je potekalo v sodelovanju s preverjanjem kontingenta

eVA 04, na katerem so pripadniki obeh kontingentov izvedli skupno taktično vajo z bojnim streljanjem na ravni čete. Kontingent eFP 14 je bil napoten na območje delovanja decembra 2023.

Kot večnacionalni izvidniški vod je bil umeščen v obveščevalno-izvidniško četo (angl. *Intelligence, Surveillance, Target acquisition, and Reconnaissance, ISTAR*) v sestavi bataljonske bojne skupine. Od začetka sta bili prednostni nalogi izvidniškega voda hitra integracija in nadgrajevanje individualne ter kolektivne usposobljenosti. Četa ISTAR je bila ključna v bataljonski bojni skupini, saj je poveljniku zagotavljala informacije, potrebne za učinkovito načrtovanje nalog in sprejemanje odločitev.

Izvidniški vod je z nizom individualnih in kolektivnih usposabljanj z zavezniškimi izvidniškimi enotami ter ostrostrelsko sekcijo tako pridobival in izmenjeval

znanje ter izkušnje. Poudarek je bil na načrtovanju in izvedbi izvidniških nalog pri ofenzivnem in defenzivnem delovanju bataljonske bojne skupine. Kontrolorji združenih ognjev so svoje znanje izpopolnjevali še v Litvi in Estoniji, kjer so opravili niz usmerjanja ognja iz različnih platform. Prav tako so se pripadniki udeležili simpozija izvidniških enot v Litvi, na katerem so si izmenjali izkušnje in mnenja, vezana na izvajanje izvidniških nalog s pripadniki ZDA, Velike Britanije, Nemčije, Litve, Latvije, Nizozemske in Belgije. Velik del usposabljanja je bil namenjen tudi taktični uporabi in vzdrževanju novo pridobljenega vozila LKOV 4 × 4 Perun.

Z dobrim sodelovanjem in delom se je celoten slovenski kontingent eFP 14 izkazal kot kredibilen partner znotraj večnacionalne bojne bataljonske skupine.

Slovenski kontingent eVA 04

Stotnik Blaž Planinc, načelnik S-3 10. pehotnega polka

Motorizirana četa Aktivnosti okrepljene pozornosti – eVA 04 (angl. *enhanced Vigilance Activities*), sestavljena iz pripadnikov 1. brigade, je 29. novembra 2023 v bazi Slavija na Slovaškem prevzela dolžnosti na območju delovanja. S to primopredajo je četa začela delovati po vnaprej načrtani poti, kjer je bilo osnovno vodilo izkoristiti odlične infrastrukturne pogoje za usposabljanje, dvig ravni usposobljenosti, interoperabilnosti z drugimi nacijami in vzporedno gradnjo kohezivnosti enote.

Prvotno je bila četa nastanjena v bazi Riečky, na najbolj južnem delu vojaškega vadišča Lešt, vendar osnovni bivalni pogoji takrat zaradi zimskih razmer niso omogočali običajnega delovanja, zato se je četa v enem dnevu morala preseliti na najbolj severni del vadišča, v bazo Slavija. Decembrsko zatišje na ravni bataljonske bojne skupine so pripadniki slovenskega kontingenta izkoristili za obsežna uvodna streljanja na vseh oborožitvenih sistemih ter interno usposabljanje, pri čemer je bil poudarek na individualnem dvigu usposobljenosti delovanja v urbanem okolju in postopno nadaljevanje prek kolektivnega usposabljanja, z vrhuncem dvotedenskega usposabljanja v obliki zaključne vaje, na kateri je četa izvedla načrtovan napad na urbanem območju, skupaj z elementi predhodnega izvidovanja, izolacije objekta, vstopa v objekt, in pregled ter čiščenje območja. V sklopu urbanega usposabljanja so bila izvedena tudi naprednejša bojna streljanja na krajših razdaljah.

Pred prihajajočimi decembrskimi prazniki sta pripadnike obiskala vrhovna poveljnica SV dr. Nataša Pirc Musar in načelnik Generalštaba SV general podpolkovnik Robert Glavaš. Vsak tak obisk je jasno sporočilo, da SV aktivno prispeva k mednarodnemu miru in varnosti ter večji stabilnosti v tem delu Evrope. Hkrati pa zagotavlja in vzdržuje pripravljenost v podporo celoviti in okrepljeni odvračalni ter obrambni drži zaveznitva – z vajami, usposabljanji in drugimi mirnodobnimi dejavnostmi, skupaj z ukrepi za zaščito sil bojne skupine.

Po zatišju prazničnih dni je četa z vso močjo nadaljevala usposabljanje, integracijo v mednarodno bataljonsko skupino in doseganje poslanstva. Obveznosti do bataljonske skupine so se intenzivno

stopnjevale prek skupnih vaj in preverjanj. Začelo se je s četnim preverjanjem v sklopu vaje Rising Bear, nadaljevalo z bataljonskim preverjanjem z vsemi udeleženi nacija na vaji Charging Bear, kjer je enoto obiskal tudi vrhovni poveljnik Nata za Evropo (angl. *Supreme Allied Commander Europe*) general Christopher G. Cavoli. Sledila je certifikacijska vaja Strong Cohesion 24, kjer je mednarodni bataljon deloval pod okriljem slovaške brigade. Vmesna obdobja med mednarodnim integracijskim usposabljanjem in preverjanji je četa izkoristila za interna dousposabljanja, tudi v sodelovanju z drugimi nacija in enotami Slovenske vojske, ki so v ta namen prihajala na območje delovanja. Tako se je velik poudarek dajal dodatnemu naprednemu ravnanju z vsemi oborožitvenimi sistemi znotraj kontingenta, delovanju v dnevnem in nočnem času ter stalni nadgradnji znanja.

Pogoji usposabljanja v Leštu so zelo kakovostni in omogočajo intenzivna usposabljanja, pri čemer pa je bilo treba dodatno pozornost namenjati predvsem vzdrževanju opreme in vozil ter dvigu tehnične kulture, saj je bil teren neizprosno zlasti do vozil, kjer včasih ni šlo brez pomoči drugih nacija v bojni skupini, ki so uporabljala gosenična vozila.

Ne glede na tempo usposabljanja četa v večinski sestavi pripadnikov 10. pehotnega polka ni pozabila na tradicijo in je na območju delovanja izvedla usposabljanje za pridobitev rdečih baretk, t. i. Sokolov let. Poleg tečajnikov iz Slovenije so se usposabljanja udeležili tudi pripadniki kontingenta skupaj z ameriškimi, češkimi in španskimi pripadniki, s čimer se je prvič v zgodovini enote zgodilo, da je bil tečaj izveden zunaj mej Republike Slovenije in da so bili prisotni tudi pripadniki tujih oboroženih sil.

Pripadniki Prve ne bi bili Prvi, če ne bi prvič organizirali in izvedli tekmovanja za pridobitev strelskega znaka za tuje oborožene sile. Te znake in vrvice si države medsebojno podeljujejo že stoletja. Tokratna četrta rotacija kontingenta na Slovaškem pa je v času svojega delovanja oblikovala predlog podeljevanja strelskega znaka za tuje oborožene sile. Organizacijo in izvedbo tekmovanja je izvedla motorizirana četa, ki je prejela številne pohvale zavezniških držav.

Slovenski pripadniki so ponovno dokazali, kako visoko so cenjeni v mednarodnem okolju, ne samo prek usposabljanj, temveč tudi različnih strelskih in športnih tekmovanj, na katerih so s fizično pripravljenostjo, tekmovalnim duhom in vzdržljivostjo vsakič posegli po najvišjih mestih. Še enkrat več so pripadniki prve dokazali, da moto 1. brigade še kako drži.

Gamsi in mednarodno vojaško sodelovanje

David Justin, S-4 132. gorskega polka

Star slovenski pregovor pravi, da dober glas seže v deveto vas. To velja očitno tudi za 132. gorski polk, saj so se v zadnjih letih močno povečale ambicije tujih oboroženih sil po urjenju v gorskem svetu pri nas doma, pod našim okriljem. K temu je delno pripomogla zdaj že tradicionalna mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava. Delno pa tudi dejstvo, da tuje oborožene sile prepoznavajo pomembnost izurjenosti vojaka za delovanje na zahtevnem terenu, v slabih vremenskih razmerah, skratka, v gorah. Med temi najdemo tudi sile držav, ki nimajo gora: Luksemburg, Belgija in Nizozemska.

Polk kaže svojo mednarodno povezanost tudi s sodelovanjem v organizacijah, kot je *Mountain Training Initiative Pooling & Sharing* (MTI P&S), ki deluje na področju Evropske unije in trenutno združuje dvanajst držav članic (Avstrijo, Belgijo, Bolgarijo, Nemčijo, Hrvaško, Nizozemsko, Poljsko, Slovenijo, Švedsko, Češko, Španijo in Francijo). Slovenija je ena od osmih ustanovnih članic. Med temi je Avstriji zaupana odgovornost stalne vodilne članice, ki vodi in usklajuje glavne aktivnosti organizacije. Najpomembnejša so letna srečanja odbora za načrtovanje držav članic. Znotraj tega foruma se obravnavajo trije sklopi tematik: (1) razvoj zmogljivosti gorskega bojevanja, (2) naučene lekcije in izmenjava izkušenj ter (3) potrebe – ponudbe po različnih usposabljanjih v gorskem svetu.

Na letni ravni se dodatno organizirajo tudi delovna srečanja, na katerih se obravnavajo tematike, ki so v

tistem obdobju najbolj aktualne. MTI aktivno sodeluje tudi z Natovim centrom odličnosti za gorsko bojevanje in pripravlja predloge za doktrinarne publikacije, ki so v pristojnosti centra. Kot aktiven član organizacije se je 132. gorski polk tega aprila udeležil delovnega srečanja MTI, ki je potekal na Bledu. Oktobra smo se udeležili letnega srečanja držav članic, na katerem je zasedal tudi odbor za načrtovanje. Konferenca je potekala v Franciji od 15. do 17. oktobra 2024.

Junija 2024 je 132. gorski polk kot naslednik Gorske šole Slovenske vojske v svoji vojašnici gostil mednarodno srečanje vojaških gorskih šol (*International Association of Military Mountain Schools – IAMMS*), ki ima velik pomen tako za enoto kot za Slovensko vojsko. V organizacija IAMMS je 15 stalnih članic s celotnega sveta (Avstrija, Argentina, Belgija, Kanada, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Norveška, Romunija, Slovenija, Španija, Švica, Švedska, Združene države Amerike), ki se srečajo enkrat letno in med seboj izmenjujejo teoretične in praktične izkušnje ter znanje s področja gorskega bojevanja. Tema tega srečanja je bila premičnost v gorah poleti. Z dobro organizacijo in izvedbo se je 132. gorski polk ponovno dokazal kot kredibilen partner v mednarodnem okolju.

V letu 2023 so se po dolgem času po gorniški plati obnovili stiki z nemško vojsko. 132. gorski polk se je povezal z 231. gorskim bataljonom (231. GebJgBtl), ki je v letu 2023 z eno gorsko četo sodeloval na vaji Zvezda Triglava. Sodelovanje se je nadaljevalo tudi v

letu 2024 na vaji Planika (Edelweiss). Ta je vključevala nemško gorsko šolo s svojimi inštruktorji, ki so se usposabljali skupaj z inštruktorji 132. gorskega polka na Pokljuki. Letos je bilo predvideno tudi usposabljanje pripadnikov čet 231. gorskega bataljona na Bohinjski Beli, vendar se zaradi drugih nalog nemških enot to ni izvedlo. Namera 132. gorskega polka je udeležba na naslednji vaji Berglowe (Gorski lev), ki jo tradicionalno organizira 23. gorska brigada oboroženih sil Nemčije. Namen poveljnikov obeh nadrejenih brigad je bil poglobitev sodelovanja na vseh področjih delovanja, čemur sledi 132. gorski polk.

Mineva že deveto leto, odkar Zvezda Triglava kot zvezda severnica nakazuje smer plovbe 132. gorskega polka. Namreč leta 2015 smo bili pod tem imenom prvič gostitelji skupnega usposabljanja s pripadniki britanske vojske. Praznovanje okrogle obletnice je medtem preprečila epidemija koronavirusa, ki je onemogočila izvedbo vaje v letu 2020. Kar je bilo najprej mišljeno kot dvostransko sodelovanje, je preraslo v mednarodno vojaško vajo z veliko udeležbo. Začetki so bili predvsem v sodelovanju s pripadniki britanske vojske, ki so se jim pozneje pridružili še pripadniki ameriške nacionalne garde iz Kolorada. Letos smo imeli možnost nadgraditi preteklo delo, saj smo bili v organizacijskem smislu priča rekordni udeležbi, skupno več kot sedemsto pripadnikov iz desetih različnih držav.

Tradicija sodelovanja 132. gorskega polka z italijansko vojsko, predvsem njihovimi gorskimi enotami (alpini), ima prav tako dolgo brado. Tako sta se konec oktobra in v začetku novembra enoti ponovno srečali v Italiji. Na povabilo 8. regimenta alpinov iz sestave brigade Julija smo si s predstavniki polka ogledali taktično vajo z bojnim streljanjem v gorskem svetu. Bližamo se okroglim obletnicam sodelovanja, in to se z omenjenimi enotami bliža tridesetim.

Kljub polnemu urniku je 132. gorski polk maja 2024 gostil tudi pripadnike oboroženih sil Luksemburga in Belgije. Izvedli smo mednarodno vajo Gamsji udar. Cilj je bil dvigniti raven usposobljenosti v gorskem bojevanju vseh sodelujočih. Hkrati so se vaje udeležili tudi pripadniki oboroženih sil Srbije, ki so znotraj vaje dosegali svoje cilje usposobljenosti iz gorskega bojevanja.

132. gorski polk in gorska šola sta dobro poznani in cenjeni instituciji v mednarodnem okolju. Tako se želje tujih oboroženih sil po skupnih usposabljanjih s 132. gorskim polkom vsako leto povečujejo. Žal nam naši omejeni kadrovski in prostorski viri onemogočajo, da bi to priložnost zajeli s polno žlico. Kljub temu z vsako uspešno izvedeno aktivnostjo doma in v tujini dvigujemo ugled. Če želimo povedati tisto, kar je bistveno v našem udejstvovanju, potem moramo govoriti o naših pripadnicah in pripadnikih. Vse, kar gorski polk je in bo, je zaradi posameznikov in kolektiva, ki strmi višje. Za Gamse je edina prava pot tista proti vrhu!

PRVI PO STROKI

Uvodnik v serijo prispevkov Čete JRKBO 1. brigade

Nadporočnik Matej Jug, poveljnik Čete JRKBO 1. brigade

Rod jedrsko-radiološko-kemično-biološke obrambe je namenjen podpori pri delovanju v situaciji, v kateri so prisotni JRKB-viri ogrožanja. Glavne zmogljivosti tega rodu v sestavi 1. brigade so JRKB-izvidništvo in dekontaminacija, skupina za analizo situacije pa daje podporo nadrejenemu poveljstvu. Specialistka JRKB-obrambe pa ni vezana zgolj na vojaške vire ogrožanja, temveč tudi na civilno RKB-infrastrukturo, ki lahko ima negativne posledice in vplive tako na vojaške kot tudi na civilne sestave.

V času štabnega šolanja v tujini (CCC CBRN, ZDA) sem imel priložnost spoznati, kolikšen pomen ima področje JRKB-obrambe v sestavi sil ZDA in kako je to vpleteno v civilno družbo ter koncept kriznega odzivanja. Izredno velik poudarek je v nacionalni zaslonbi JRKB-odzivanja, v katero so vključene vojaške in civilne institucije ter njihove zmogljivosti. Velik poudarek pa tudi na nadzoru, zbiranju informacij in projekcijah posledic morebitne uporabe JRKB-orožij. V spoznavanje vojaškega procesa odločanja je bilo vključeno tudi načrtovanje JRKB-obrambe. Na predstavljene situacije in scenarije delovanja smo poskušali preslikati morebitne sovražne manevre in uporabo JRKB-orožij ter načrtovati svoje zaščitne ukrepe. Vrhunec šolanja so bila praktična usposabljanja in izvedba vzorčenja v okolju s pravimi bojnimistrupi.

Ta izkušnja mi je dala širok vpogled v kompleksnost mojega specialističnega znanja, zato sem del tega navdušenja in znanja prenesel tudi domov ter prenesel v prakso. V nadaljevanju želimo s serijo prispevkov osvetliti delovanje tega kompleksnega rodu, katerega prisotnost na bojišču pomeni, da je šlo nekaj zelo narobe.

Podporne dejavnosti kot del celote posameznika specialista JRKBO

Štabni vodnik Janže Klun, vršilec dolžnosti četnega podčastnika Čete JRKBO 1. brigade

Pomanjkanje kadra in povečano število nalog prispevata k temu, da se zelo malo ali skoraj nič časa več ne posveča podpornim dejavnostim razvoja pripadnikov tako po strokovni, specialistični kot osebnostni strani. Zato smo v Četi JRKBO v letni načrt vpisali podporne dejavnosti, ki bi razvijale naše pripadnike v zeleni smeri.

Pod podporne dejavnosti štejemo strokovne ekskurzije (specialistične, vojaškozgodovinske), športne aktivnosti in razvoj poveljujočega kadra z aktivnostmi, ki združujejo več področij.

Pri razvoju ključnega kadra se je kot dobra praksa pokazala večdnevna aktivnost zunaj ustaljenih vadišč. Koristimo »manj znana« vadišča ali poligone, zmogljivosti ministrstva ali pa se povežemo s civilnimi društvi (npr. s planinskim društvom) in koristimo njihove zmogljivosti. Na teh aktivnostih si poveljujoči kader izmenja izkušnje, načrtuje usposabljanja, se športno udeleži in utrjuje kolektiv. Aktivnost je zelo dobro sprejeta in jo izvedemo dvakrat letno.

V četi skrbimo in ohranjamo razvoj stroke s strokovnimi ekskurzijami predvsem po JRKBO-sPECIALNOSTI med sestrskimi sestavami, kot so obiski ključne JRKBO-infrastrukture v Sloveniji (Jedrska elektrarna Krško, TKI Hrastnik, Belinka Perkemija, Inštitut Jožef Stefan idr.).

Velik poudarek dajemo tudi poznavanju lastne vojaške zgodovine in tako smo ob pomoči veteranskih organizacij, civilnih društev in muzejev izvedli več aktivnosti, povezanih s proučevanjem dogodkov iz leta 1991 v našem domicilu, proučevali 12. soško ofenzivo s poudarkom na plinskem napadu, spoznavali ostanke vojaške utrdbene dediščine na Slovenskem skozi različna obdobja. Poznavanje vojaške zgodovine, bitk, bojev in vojaških akcij, ki so potekali na našem ozemlju, je ključno za razumevanje strateške pomembnosti ozemlja Republike Slovenije, hkrati pa se tako ostri domoljubni čut pripadnikov Slovenske vojske.

Tudi časa za športne aktivnosti je manj kot včasih, vendar nam je z dobrim in kakovostnim načrtovanjem uspelo izpeljati kar nekaj športnih aktivnosti. Izpostavili bi projekt »Četna zastava na Triglav«, ki je bila načrtovan

kot neprekinjen pohod in prenos četne zastave iz matične Vojašnice Petra Petriča na vrh Triglava. Aktivnost je bila načrtovana tako, da pripadniki postopoma pridobivajo psihofizično pripravljenost s stopnjevanimi pohodi čez vse leto. Seveda je bil končni cilj Triglav, kar smo tudi uspešno uresničili.

Vse te aktivnosti pozitivno vplivajo na razvoj posameznika in posledično kolektiva, ki se s tem samo še dodatno utrjuje. To tudi vodi k boljšemu dojetanju stroke in profesije ter k splošnemu udejstvovanju pripadnika čete kot profesionalca in specialista.

Pripadniki Čete JRKBO z vsem naštetim spoznavajo slovensko vojaško zgodovino, krepijo vojaško zavest, se zavedajo svojega poslanstva, odlično sodelujejo s lokalnimi skupnostmi ter s tem izpolnjujejo najpomembnejši zastavljen cilj – krepijo kolektiv.

Za kakovostno ohranjanje specialnosti enote je potreben realističen pristop k usposabljanju

Poročnik Matija Leban, namestnik poveljnika Čete JRKBO 1. brigade

Eden izmed ciljev vojaškega usposabljanja je ustvariti čim bolj realistične pogoje, v katerih se enota usposablja. S tem se gradita sposobnost in zaupanje v prave, razvijajoče se veščine, zbuja se odličnost z vzgajanjem pobude, pripravljenosti in vneme za učenje. Usposabljanje v takih razmerah spodbuja ter motivira vojake in poveljujoče. Je temelj za razvijanje, vzdrževanje in zagotavljanje pripravljenosti enote za delovanje. Načelo bojne usmerjenosti usposabljanja zagotavlja, da so usposabljanja v miru usmerjena v usposabljanje in izvajanje odrejenih in pričakovanih nalog v boju.

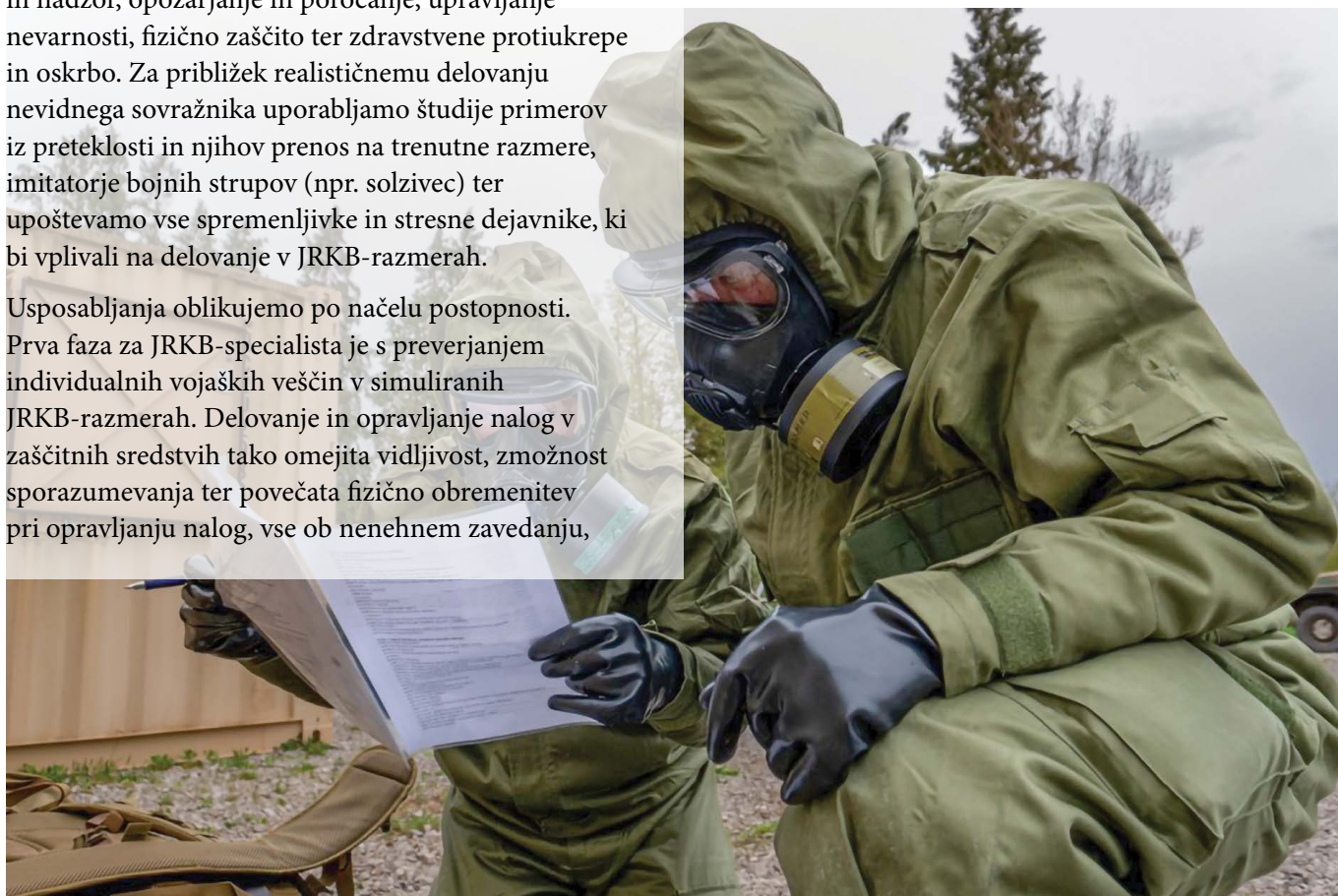
Kot specialisti za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo (JRKBO) se naša bojna usmerjenost usposabljanja razlikuje od drugih rodov Slovenske vojske. Naš sovražnik je neviden in njegova zaznava s človeškimi čutili pomeni, da je bitka že izgubljena. V ta namen delimo usposabljanje po načelu pred JRKB-incidentom, med njim in po njem. Na taktični ravni je seveda največji poudarek na fazi med JRKB-incidentom.

Tu oblikujemo usposabljanja po komponentah JRKB-obrambe, ki obsegajo detekcijo, identifikacijo in nadzor, opozarjanje in poročanje, upravljanje nevarnosti, fizično zaščito ter zdravstvene protiukrepe in oskrbo. Za približek realističnemu delovanju nevidnega sovražnika uporabljamo študije primerov iz preteklosti in njihov prenos na trenutne razmere, imitatorje bojnih strupov (npr. solzivec) ter upoštevamo vse spremenljivke in stresne dejavnike, ki bi vplivali na delovanje v JRKB-razmerah.

Usposabljanja oblikujemo po načelu postopnosti. Prva faza za JRKB-specialista je s preverjanjem individualnih vojaških veščin v simuliranih JRKB-razmerah. Delovanje in opravljanje nalog v zaščitnih sredstvih tako omejitava vidljivost, zmožnost sporazumevanja ter povečata fizično obremenitev pri opravljanju nalog, vse ob nenehnem zavedanju,

da vsak nepotreben dotik lahko širi kontaminacijo. Nadaljevanje je izvedba streljanj v JRKB-zaščitnih sredstvih in opravljanje kolektivnih nalog Čete JRKBO. Na koncu je novo znanje postavljeno na preizkušnjo pod opravljanjem nalog v JRKB-razmerah, ustvarjenih z imitatorji bojnih strupov (CS). Vrhunec usposabljanja je usposabljanje s pravimi bojnimi strupi (LCAT). To poteka pod nadzorom in v temu primernih institucijah v tujini. Tako usposabljanje je »krona« realističnega individualnega usposabljanja, ki se ga udeležujemo za potrebe detekcije, vzorčenja in dekontaminacije.

Usposabljanja obsegajo tudi preostali dve fazi, pred JRKB-incidentom in po njem. To je že na primer poznavanje infrastrukture, transporta, industrije, izvidovanje morebitnih mest za postavitev dekontaminacijskih postaj na našem območju delovanja. Na podlagi zbranih informacij lahko preigravamo najverjetnejše scenarije JRKB-dogodka, odzivnost in zmožnost delovanja v vsaki fazi. Tu se pri usposabljanju povezujemo tudi s civilnimi sestavami JRKB-obrambe in industrijskimi obrati.

Analitični aparat Čete JRKBO, skupina za JRKB-poročanje

Višji vodnik Jure Koprivec, skupina za analizo situacije Čete JRKBO

Četo jedrske, radiološke, kemične in biološke obrambe 1. brigade sestavljajo poveljstvo čete, logistični oddelek, vod za JRKB-dekontaminacijo ter JRKB-izvidniški vod. Med podenotami izvidniškega JRKB-voda najdemo skupino za JRKB-poročanje, imenovano tudi Celica za JRKB-analizo in poročanje. Skupina deluje v navezi z nadrejeno skupino v okviru Poveljstva sil SV in sestrsko skupino iz 72. brigade. Glavni namen skupine za poročanje so zbiranje podatkov o JRKB-dogodkih, analiza omenjenih dogodkov, opozarjanje na nastale nevarnosti ter poročanje stanja poveljniku enote.

Znanje za uspešno delovanje v skupini so si posamezniki pridobili na različnih usposabljanjih doma in v tujini – v Nemčiji, na Madžarskem in Češkem. Pri učenju in rednem delu uporabljajo strokovno literaturo, imenovano Warning, reporting and hazard prediction of chemical, biological, radiological and nuclear incidents, povedano krajše – ATP 45, v kateri je zapisana Natova doktrina zavezništva za delo v JRKB-situacijah.

Skupina deluje v stalni navezi s preostalimi elementi Čete JRKBO, zlasti z JRKB-izvidniki, ki pri svojem delu uporabljajo lahka izvidniška vozila Cobra, ter Skupino za JRKB-opazovanje, ki za svoje delo uporablja avtomatski sistem za detekcijo, imenovan Standalone. Seveda pa je v navezi tudi z drugimi enotami Slovenske vojske in zavezniških sil, ki se znajdejo na območju JRKB-nevarnosti in poročajo o situaciji oziroma potrebujejo podatke o stanju.

Pripadniki skupine opravijo analizo JRKB-dogodkov s pomočjo ročnih postopkov in prek računalniškega programa za analizo JRKB-situacije. Postopki z uporabo računalniškega programa omogočajo zelo natančno in hitro analizo dogodkov, vendar je zaradi možnosti nedelovanja tehnike (okvara, poškodba, EMP, elektrika ipd.) nujno zahtevana tudi analiza s pomočjo ročnih postopkov. Tako se istočasno izdelujeta obe.

Program za analizo JRKB-situacije s pomočjo vnosa trenutnih vremenskih razmer in različnih poročil z območja dogodka omogoča izris nevarnega območja na zemljevidu. S pomočjo vseh zbranih podatkov lahko poveljniku lastne ali tuje (zavezniške) enote posredujejo trenutno in pričakovano stanje ter mu po potrebi primerno svetujejo nadaljnje korake glede zaščite sil, morebitne evakuacije ipd. Močno poenostavljeno poročilo lahko pridobijo

tudi s pomočjo uporabe ročnih postopkov. Pri delu uporabljajo zemljevide, ravnila, šestila in računske tablice iz ATP 45.

V letu 2024 so se pripadniki skupine udeležili mednarodne Natove vojaške vaje Brave Beduin 24 na Danskem, kjer so se usposabljali s pripadniki preostalih zavezniških enot. »Preigrali« so številne scenarije mogočih JRKB dogodkov in si pridobili številne nove izkušnje in poznanstva.

Za lažjo ponazoritev postopkov in nalog skupine ter spremljevalnih enot sta navedena dva primera JRKB dogodkov, ki bi se lahko pripetila. V prvem primeru, ob JRKB incidentu v skupino pridejo poročila o opaženem dogodku. Zaradi potrebe po dodatnih podatkih s kraja incidenta se na kraj dogodka pošljejo JRKB izvidniki. Ti s pomočjo izvidniških vozil Cobra zberejo potrebne podatke s terena in jih pošljejo v skupino za JRKB analizo. V drugem primeru pa se uporabijo sistemi za detekcijo Standalone. Te naprave pri JRKB dogodku sprožijo alarm in hkrati posredujejo dobljene podatke v skupino za JRKB analizo. Skupina na podlagi zbranih podatkov oblikuje sliko dogodka in izračuna pričakovane posledice.

Skupni cilj skupine JRKB za poročanje je čim hitrejša in čim natančnejša analiza JRKB dogodka, čim točnejša napoved pričakovanih gibanj JRKB agensov in natančno ter hitro poročanje poveljujočim in preostalim JRKB- skupinam v SV in tujini.

Poznavanje zgodovinskih dejstev kot eden izmed korakov k razumevanju pomena stroke JRKB-obrambe na slovenskih tleh

Poročnik Benjamin Hasanagić, poveljnik voda za dekontaminacijo Čete JRKBO 1. brigade

Zgodovinsko poznavanje dogajanj na bojiščih ima ključno vlogo pri razumevanju pomena različnih strokovnih področij, med katerimi je eno ključnih JRKB-obramba. Študij zgodovinskih dejstev ne prispeva le k razumevanju preteklosti, temveč tudi omogoča vpogled v razvoj tehnologij in strategij, ki so danes pomembne za obrambne sile. Slovenija, ki je bila del bojišč med prvo svetovno vojno, nosi bogato vojaško zgodovino, kjer je tudi JRKB-področje imelo svojo vlogo. Ena izmed pomembnejših bitk, ki jo lahko proučujemo skozi prizmo JRKB-obrambe, je 12. soška ofenziva, znana tudi kot čudež pri Kobaridu.

Nekonvencionalno vojskovanje v 12. soški ofenzivi

Prva svetovna vojna je bila vojna inovacij in tehnoloških prebojev, predvsem na področju oborožitve in vojaških tehnik. Med temi je bila uporaba kemičnega orožja ena izmed najbolj dramatičnih sprememb v vojskovanju. Kemično orožje, ki je obsegalo različne strupene pline, kot so klor, fosgen in gorčični plin, je prvič postalo orožje množičnega uničevanja na zahodni fronti leta 1915. V 12. soški ofenzivi, izvedeni 24. oktobra 1917, pa je postalo ključnega pomena za uspeh nemških in avstro-ogrskih sil na fronti.

Na slovenskem ozemlju, zlasti na območju Bovca in soške fronte, so se uporabljali plini kot ključni del strategij preboja utrjenih italijanskih položajev. Nemške sile so prvič v zgodovini uporabile plinske minomete, ki so omogočili natančnejše ciljanje in boljši učinek strupenih plinov. Med ofenzivo je nemški 35. *gaspioneer* bataljon uporabil plinske minomete (plinomete) za napad na italijanske enote, kar je italijansko topništvo nevtraliziralo in omogočilo neoviran preboj avstro-ogrske 22. strelske divizije.

Tehnične JRKB-inovacije v prvi svetovni vojni

Z razvojem kemičnega orožja so države morale prilagoditi tako napadalne kot obrambne strategije. Plinske maske, naprave za detekcijo strupenih snovi in sistemi za dekontaminacijo so postali nujni elementi bojišča. Na soški fronti so se te inovacije postopoma uvajale, čeprav obramba pred kemičnim orožjem še ni bila popolnoma razvita. Nemške in avstro-ogrske sile so uporabile napredno taktiko plinskega napada z natančno določenimi cilji, kar je povzročilo velike izgube med italijanskimi vojaki in preobrat v dinamiki bojevanja.

Študija primera, Muzej na prostem Kolovrat in vpliv prve svetovne vojne na slovensko ozemlje

Četa JRKBO 1. brigade je v sodelovanju s študenti Filozofske fakultete in Fakultete za družbene vede izvedla študijo primera 12. soške ofenzive. V Muzeju na prostem Kolovrat smo analizirali vpliv soške fronte na slovensko ozemlje skozi različne geografske dejavnike, kot so voda, kamnine in vpliv vojne na prebivalstvo. Ena izmed ključnih tem raziskave je bila tudi analiza oborožitve in opreme vojskujočih se strani, zlasti v kontekstu JRKB-področja. Proučevali smo, kako je kemično bojevanje vplivalo na vojaške in civilne strategije ter posledice za prebivalstvo. Območje Bovca, zlasti zajeda Naklo, je eno od ključnih, kjer je bilo med 12. soško ofenzivo uporabljeno kemično orožje. Tukaj smo opravili natančno analizo taktičnih in tehničnih vidikov uporabe plinskih minometov nemškega 35. *gaspioneer* bataljona. 24. oktobra 1917 so nemške enote uspešno prebile italijanske obrambne linije, kar je omogočil ravno učinek plinskega orožja. Z napadom plinskih

minometov so onesposobili italijansko topništvo, kar je omogočilo hiter in neoviran preboj avstro-ogrske 22. strelske divizije.

Kemično bojevanje na tem območju ni vplivalo le na taktični potek bojev, temveč tudi na širše logistične in strateške vidike vojne. Italijanske enote so bile zaradi pomanjkanja ustreznih zaščitnih sredstev proti kemičnim napadom zelo ranljive, kar je dalo pomembno prednost napadalcem. V tej analizi smo izpostavili tudi pomanjkanje JRKB-obrambnih mehanizmov pri italijanskih silah, kar je omogočilo nemškimi in avstro-ogrskim enotam hitrejši preboj in nadzor nad ozemljem.

[Povezava z današnjimi konflikti: vzporednice s trenutnim stanjem v Ukrajini](#)

Med analizo kemičnega bojevanja v prvi svetovni vojni smo ugotovili tudi nekatere vzporednice z današnjimi konflikti, zlasti v vojni v Ukrajini. Tako kot v prvi svetovni vojni se tudi v sodobnih konfliktih pojavljajo vprašanja uporabe nekonvencionalnih orožij

in vprašanja JRKB-obrambe. Kemično in jedrsko orožje še vedno pomeni morebitno grožnjo, čeprav se obrambe proti njim izboljšujejo. Pozicijsko bojevanje, uporaba taktičnih inovacij in zaščitnih tehnologij pa ostajajo ključni elementi sodobnega vojskovanja, kar dokazuje potrebo po nenehnem razvoju JRKB-obrambnih mehanizmov.

Poznavanje zgodovinskih dejstev, kot je 12. soška ofenziva, je ključno za razumevanje pomena JRKB-obrambnega področja in njegove zgodovine, tako globalno kot na slovenskem ozemlju. Kemično bojevanje, ki je prineslo tehnološke in taktične inovacije v prvi svetovni vojni, je postavilo temelje za sodobno JRKB-obrambo. Analize, kot je študija primera na območju soške fronte, nam omogočajo vpogled v pomen teh inovacij in vpliv vojskovanja na civilno prebivalstvo ter geografijo. Hkrati pa nas spominjajo, da so taktike in tehnologije iz preteklosti še vedno pomembne za razumevanje sodobnih konfliktov.

Vloga srednjega izvidništva v izvidniških in varnostnih operacijah z vidika tečaja Cavalry Leaders Course

Stotnik Marko Beader, poveljnik 1. pehotne čete 10. pehotnega polka, in nadporočnica Irma Plavec, S-3 10. pehotnega polka

Leto 2014 je z rusko priključitvijo Krima »prisililo« Zahod gledati na bojevališče skozi prizmo, ki ne vključuje zgolj organizirane vojaške organizacije, temveč subjekte, ki izrabljajo cono zabrisanih meja domen in dimenzij. Na vojaški pladenj je prišla uporaba termina *large-scale combat operations*, ki predstavlja »točko osredotočenja« strateškimi, predvsem pa taktičnim mislecom, od najmanjše enote do velike operacije.

Uporaba konjenice (ang. *cavalry*) je s pregledom zgodovine močno zaznamovala potek bitk tako na ameriških kot evropskih tleh. Narava in značaj vojne, skupaj z uporabo izvidniških elementov na bojišču, ostajajo stalnica. Nerazumevanje tehnologije in na drugi strani togost enot v prilagajanju na spremembe sta za vojaško organizacijo največjega sovražnika že pred samim »vstopom« na bojišče. Izvidniške enote so obraz vojaške organizacije, so najbolj opremljene, usposobljene in prve v stiku s sovražnikom.

Ameriška doktrina z vidika mednarodne varnostne situacije in asimetričnosti vojskovanja upošteva »doktrinarno širino«, ki spodbuja oblikovanje takšnih

izvidniških enot, da so hitro premične, prodorne, zmožne »vezati« sovražnika toliko časa, kolikor je treba za pridobitev položaja relativne prednosti, ter zmožne pridobljene podatke pravočasno spremeniti v informacije, ki potrjujejo ali ovržejo poveljnikove točke odločitve.

V FM 3-98 je vloga konjenice oziroma izvidniških enot preprosto predstavljena. Namenjena je izvajanju izvidniških in varnostnih aktivnosti, tako da poveljniku brigadne bojne skupine (glavnine sil) omogoči pravočasno sprejemanje odločitev za dosego položajev relativne prednosti.

Pri tem pa je glavni namen izvidniškega bataljona eden: odgovarjati na prednostne obveščevalne zahteve (angl. *priority intelligence requirements*) poveljnika glavnine.

Izvidniške in varnostne aktivnosti so ključnega pomena za uspeh večjih vojaških operacij, saj poveljnikom zagotavljajo pomembne informacije o sovražniku, terenu in okoljskih pogojih. Navodilo ameriške vojske za izvidniške in varnostne operacije opredeljuje ključna načela in metode za izvajanje teh

operacij, s posebnim poudarkom na vlogi konjenice. Te enote imajo ključno nalogo zbiranja obveščevalnih podatkov, zaščite prijateljskih sil in ohranjanja manevrskega prostora.

Eden izmed ključnih vidikov načrtovanja izvidniških operacij je **zadnji čas, ko so informacije še uporabne** (angl. *latest time information is of value*, LTIOV), ki določa rok, do katerega morajo biti zbrane informacije, da so uporabne za sprejemanje odločitev. Ta čas je neposredno povezan s časom odhoda konjeniške enote na nalogo in se določi upoštevajoč proces vojaškega odločanja. To je običajno po drugem koraku (analiza naloge) v procesu brigadne bojne skupine. Ko poveljniki glavnine identificirajo svoje **prednostne obveščevalne zahteve** in zadnji čas, ko so informacije še uporabne, lahko uskladijo izvidniške napore, da zagotovijo pravočasno prejemanje koristnih informacij pred začetkom premikov glavnine enote. Ta časovna usklajenost zagotavlja, da izvidniške operacije podpirajo širšo operativno časovno dimenzijo, kar omogoča sprejemanje informiranih odločitev in učinkovito razporeditev sil. Izvidniškim elementom predstavlja med načrtovanjem taktično prednost poznavanje lastnih sistemov in procesov, ki omogočajo oblikovanje formacije, tako da so sposobni uspešno opravljati izvidniške in varnostne aktivnosti.

Doktrina poudarja potrebo po neprekinjenem izvidništvu, da poveljnik nenehno prejema ustrezne informacije. Izvidništvo poveljnikom omogoča tudi prepoznavanje ključnega terena in morebitnih groženj, kar povečuje njihovo sposobnost izkoriščanja priložnosti in izogibanja nepričakovanim dogodkom med bojevanjem. Cavalry Leader Course podrobneje obravnava štiri osnovne vrste izvidniških operacij:

- izvidovanje cone (angl. *zone reconnaissance*),
- izvidovanje območja (angl. *area reconnaissance*),
- izvidovanje poti (angl. *route reconnaissance*) in
- nasilno izvidovanje (angl. *reconnaissance in force*).

Varnostne operacije pa so zasnovane za zaščito sil s preprečevanjem presenečenj in zagotavljanjem zgodnjega obveščanja o sovražnikovih delovanjih. Varnostne operacije pomagajo poveljnikom ohraniti svobodo manevra z onemogočanjem sovražnikovih pridobivanj informacij o prijateljskih silah. Prav tako ustvarjajo odzivni čas in prostor za prijateljske sile z zgodnjim prepoznavanjem morebitnih groženj, preden te postanejo resna nevarnost. Štiri osnovne vrste varnostnih operacij: ščitenje (angl. *screen*), varovanje (angl. *guard*), kritje (angl. *cover*), varovanje območja (angl. *area security*). Vsaka od teh operacij ima posebno funkcijo pri zaščiti sil in zagotavljanju uspeha naloge.

Temeljna načela izvidniških aktivnosti so skupaj s poveljniškimi izvidniškimi usmeritvami (angl. *Commander's Reconnaissance Guidance*) notranja »gonilna sila« izvidniškim elementom in so:

1. **Zagotovi neprekinjeno izvidovanje:** Izvidniške operacije morajo potekati neprekinjeno v celotnem trajanju operacije. Poveljniki potrebujejo stalen tok informacij, da ostanejo obveščeni o premikih sovražnika, terenu in drugih ključnih dejavnikih. To neprekinjeno prizadevanje omogoča poveljnikom hitro odzivanje na spremembe in ohranjanje pobude.
2. **Ne zadržuj izvidniških sredstev in sil v rezervi:** Izvidniška sredstva in sile je treba uporabljati proaktivno in jih ne hraniti za poznejšo uporabo. Ta sredstva in sile so najučinkovitejši, kadar se uporabljajo za pravočasno zbiranje informacij, kar poveljnikom omogoča sprejemanje odločitev na podlagi trenutnih obveščevalnih podatkov.

3. **Osredotoči se na izvidniški cilj:** Izvidniška prizadevanja morajo biti usmerjena k določenemu cilju, bodisi za potrditev sovražnikovih položajev, prepoznavanje ključnega terena bodisi oceno okolja. Ta osredotočenost zagotavlja, da so izvidniška prizadevanja učinkovita in da so zbrane informacije neposredno povezane z odločitvami poveljnika.
4. **Poročaj vse informacije hitro in natančno:** Informacije, zbrane med izvidniškimi operacijami, je treba hitro in natančno poročati, da poveljniki lahko sprejemajo informirane odločitve. Zamude ali netočne informacije lahko povzročijo zamujene priložnosti ali drage napake na bojišču.
5. **Ohrani svobodo manevra:** Izvidniške enote morajo biti sposobne prosto gibati se po bojišču, da zbirajo informacije in se izognejo odločilnemu srečanju s sovražnimi silami. Premičnost je ključnega pomena za uspešne izvidniške operacije, poveljniki pa morajo sprejeti ukrepe, da zagotovijo, da se njihove izvidniške enote lahko prosto manevrirajo.
6. **Vzpostavi in ohrani stik s sovražnikom:** Ko pride do stika s sovražnikom (ena od devetih vrst), morajo izvidniške enote ohraniti stik, da še naprej zbirajo dragocene informacije. Vendar pa morajo to storiti brez odločilnega srečanja, kar jim omogoča nadaljevanje naloge, ne da bi bile uničene ali zadržane.
7. **Hitro razvij situacijo:** Ko pride do stika s sovražnikom, morajo izvidniške enote hitro oceniti situacijo, da poveljnikom zagotovijo najnovejše informacije. To omogoča poveljnikom hitro odzivanje na spremembe na bojišču in sprejemanje informiranih odločitev o tem, kako nadaljevati.

Tako kot izvidniške aktivnosti tudi varnostne aktivnosti vodijo ključna načela:

1. **Zagotovi zgodnje in natančno opozorilo:** Varnostne aktivnosti so zasnovane tako, da poveljnikom zagotavljajo zgodnje opozorilo o morebitnih grožnjah, kar jim omogoča pripravo na sovražnikova dejanja in ustrezno prilagoditev načrtov.
2. **Zagotovi odzivni čas in manevrski prostor:** Z zgodnjim prepoznavanjem groženj varnostne aktivnosti prijateljskim silam omogočajo potreben čas in prostor za odziv na sovražnikove premike in ohranjanje svobode manevra.

3. **Osredotoči se na zaščitene sile, območje ali objekt:** Varnostne aktivnosti morajo biti usmerjene v zaščito določenih sil, območja ali objekta. Ta osredotočenost zagotavlja, da so varnostna prizadevanja usmerjena tja, kjer so najbolj potrebna, in da so sile zaščitene pred sovražnikovimi grožnjami.
4. **Izvajaj neprekinjeno izvidništvo:** Tako kot izvidniške aktivnosti tudi varnostne aktivnosti zahtevajo neprekinjeno zbiranje informacij, da poveljniki nenehno prejemajo najnovejše podatke o morebitnih grožnjah.
5. **Ohrani stik s sovražnikom:** Varnostne sile morajo ohraniti stik s sovražnikom, da spremljajo njegove premike in preprečijo presenečenje. Vendar morajo to storiti tako, da se izognejo odločilnemu srečanju, kar jim omogoča nadaljevanje misije zaščite sil.

Učinkovito upravljanje izvidništva je ključno za uspeh izvidniških operacij. Doktrina poudarja več ključnih vidikov upravljanja, skupaj z razporeditvijo izvidniških sredstev, vključitvijo izvidniških prizadevanj v druge operacije in uporabo izvidništva za odgovore na prednostne obveščevalne zahteve. Te zahteve so specifični obveščevalni podatki, ki jih poveljniki potrebujejo za sprejemanje ključnih odločitev. Poveljniki morajo skrbno razporediti svoja izvidniška sredstva in sile, da zagotovijo njihovo učinkovito uporabo. To obsega določanje, katere enote so najbolj primerne za zbiranje določenih vrst informacij, in njihovo ustrezno umestitev v času in prostoru, da se opolnomoči njihova učinkovitost. Izvidniške in varnostne aktivnosti so ključne za uspešne vojaške naloge, saj poveljnikom zagotavljajo potrebne informacije za sprejemanje odločitev in zaščito njihovih sil. Konjeniške enote predstavljajo vrh pri izvajanju teh aktivnosti, zagotavljajo neprekinjeno zbiranje informacij, usmerjajo prizadevanja na ključne cilje in ohranjajo svobodo manevra. Temeljna načela, opisana v članku, zagotavljajo, da poveljniki zmanjšajo negotovost in ohranijo pobudo na bojišču. S pomočjo učinkovitega upravljanja in osredotočenih prizadevanj te aktivnosti povečujejo učinkovitost glavnine in zagotavljajo uspeh naloge.

Ugotovimo, da je vseskozi v ospredju izvidniških operacij izvidnik – človek – Sokol, čigar tehnologija nikoli ne more povsem nadomestiti. Predstavlja vsevremenski senzor, ki deluje 24/7 in optimalno izkorišča talent, znanje, izkušnje in tehnologijo.

Konjenica ni švicarski nož manevrskim enotam, niti njene funkcije ne morejo opravljati druge manevrske entitete.

Voditeljstvo podčastnikov

Višji praporščak Damijan Muhič

Moramo se »vrniti k osnovam«. V svojih več kot 27 letih službovanja ne morem prešteti, kolikokrat sem slišal to opazko. Vendar gre res vedno za osnove. Ker sem služil na vseh taktičnih ravneh vodenja podčastnikov, lahko potrdim, da so osnove tiste, ki vam na koncu pomagajo zmagati oziroma preživeti na bojišču. Strnil sem nekaj misli podčastnika stare šole o tem, kaj so tiste osnove in kaj bi (po mojem mnenju) morale biti jedro našega dela ter usposabljanja.

Odgovornosti podčastnikov

Biti podčastnik v vojski je precej preprosto. V vojski imamo standarde za vse, kar počnemo, in ti usmerjajo naše vsakodnevne dejavnosti. Imamo jih za usposabljanje, varnost, vodenje, bojevanje, telovadbo, preglede – ključno pa je to, da vemo, kakšni so, ali vsaj da vemo, kje jih najti. Kakšne so torej odgovornosti podčastnika? V bistvu bi lahko rekel, da skrbijo za red, disciplino in seveda izurjenost v individualnih vojaških veščinah. To drži, vendar to ni vse.

Podčastniki so odgovorni za komunikacijo med vojaki, enoto in njihovimi častniki. Vzdržujejo in uveljavljajo predpisane standarde, podpirajo in izvajajo usmeritve in smernice, ki jih je vzpostavila linija poveljevanja in kontrole, poznati morajo svoje vojake in vedeti morajo, kaj se dogaja v njihovem življenju.

Podčastniki so tudi odgovorni za vzdrževanje in delovanje opreme svoje enote – brez pravega vzdrževanja, brez prave skrbi za opremo ta ne bo delovala, ko jo bomo najbolj potrebovali. Prav tako je ključnega pomena, da podčastniki in njihovi častniki dobro sodelujejo pri izpolnjevanju poslanstva. Zadeve ne delujejo, če tega sodelovanja ni. Gre za timsko delo in poseben odnos, ki zahteva nenehno delo in komunikacijo z obeh strani.

Kako pomemben je ta odnos, se vidi na primeru odnosa med vodnim podčastnikom in poveljnikom voda. Vodni podčastnik ima pomembno vlogo, saj bo častnikova prva prava izkušnja s podčastniki ravno z vodnim podčastnikom. Bo ta izkušnja dobra? Ali bo slaba? Kakšne so posledice slabega? Ko sem bil vodni podčastnik, sem videl svojo vlogo mentorja, inštruktorja in učitelja svojemu poveljniku voda. Moja odgovornost je bila, da je bil poveljnik voda čim bolj uspešen pri vodenju voda.

Če podčastnik dobro opravlja svoje delo, bo imel častnika, ki bo ob napredovanju po hierarhični lestvici delal dobro in zaupal svojim podčastnikom. Če

podčastnik delo opravi slabo, pa bo ta imel častnika, ki verjetno ne bo dobro sodeloval s podčastniki, kar v nadaljevanju njegove kariere verjetno oteži tudi delo podčastnikov. Delo vodnega podčastnika je pomembno, zato je pomembno biti dober mentor in pomagati pri gradnji zaupanja v podčastniško podporno linijo. Tako pomembno, kot sta delo in odnos na ravni vodov, bi rekel, da je pomemben tudi odnos med četnim podčastnikom in poveljnikom čete oz. na vseh ravneh, na katerih delujeta podčastnik in častnik v poveljniškem timu.

Vojaški posel je težak, resen in nevaren. Zahteva dobro izurjene in dobro vodene enote. Zahteva tudi telesno sposobne, psihično močne in prilagodljive častnike in podčastnike. Zahteva taktično in tehnično podkovane častnike in podčastnike, ki lahko in ki zmorejo voditi s čela, s primerom. Vodenje vojakov je čast in privilegij. V vojaškem poklicu ni prostora za podčastnike z minimalnimi standardi. Če je podčastnik zadovoljen le z izpolnjevanjem tega, bo verjetno povzročil smrt ali poškodbe vojakov ter povzročil izgubo in uničenje opreme. Podčastniki morajo biti telesno sposobni, taktično in tehnično podkovani ter morajo dobiti poznati opremo, ki jo uporablja enota. Svoje vojake, posadke, enote morajo usposobiti za boj, za zmago in za preživetje na bojišču. Biti morajo zvesti svojim voditeljem in vojakom, obnašati se morajo dostojanstveno in spoštljivo; morajo biti mentorji, inštruktorji ter usposabljati in uriti svoje vojake, da jih na najboljši mogoči način pripravijo na izzive in zahteve jutrišnjega bojišča. Vojake je treba poslušati. Jim biti zgled v vsem, v besedah in dejanjih. Potrebna je strogost, a nujna je pravičnost. Ne glede na to, kako dober je poveljnik v tem, da spravi enoto na pravo mesto ob pravem času, s pravimi viri za izvedbo naloge, se izgubam ni mogoče izogniti, če vojaki ne bodo poznali in obvladali individualnih veščin ter bojnih postopkov, podzavestno (avtomatično) in učinkovito. Ko vojak na bojišču dvigne glavo, ne vidi svoje divizije, brigade, bataljona, verjetno niti poveljnika čete. Vojaki vidijo podčastnika. In če vojaki ne zaupajo v uspešno vodenje in sprejemanje pravih odločitev, ki jim na bojišču omogočajo boj, zmago in preživetje, je neuspeh neizogiben.

Biti podčastnik je zahtevno delo; ste hrbtenica vsake vojske. Bodite strokovnjaki svojega poklica, imejte visoke standarde do sebe in svojih vojakov in delajte po svojih najboljših močeh, da pripravite svoje vojake na izzive jutrišnjega bojišča.

Razumeti telesno pripravljenost

Višji praporščak Damijan Muhič

Poučevanje pripadnikov o pomenu telesne pripravljenosti ostaja pomemben vidik vojaškega poklica. Vojaki se za dokončanje svojih nalog ne bi smeli zanašati le na tehnična sredstva, tehnologijo, vozila in opremo, ki jih imajo na razpolago. Da bi lahko zmagovali v morebitnih bitkah v prihodnje, je treba biti pripravljen delovati v težkih vremenskih in geografskih razmerah.

Telesna pripravljenost ostaja pomemben del profesionalne vojske. Uspeh izvedbe naloge je odvisen tudi od predanosti podčastnika, da med nalogo nadzira prehranjevanje, hidracijo in telesno pripravljenost svojih vojakov. Možnost prihodnjih konfliktov v nepredvidljivih vremenskih razmerah in geografskih okoljih krepi potrebo po dajanju večjega pomena telesni pripravljenosti vojakov. Voditelji morajo zagotoviti, da so vojaki telesno pripravljeni, in naše enote urediti v zahtevnih okoljih.

Bojna pripravljenost se začne pri telesno sposobnih vojakih in voditeljih, saj boj izčrpa ljudi telesno, duševno in čustveno. Telesna pripravljenost je ključna za uspeh v boju, je pomembna za vse pripadnike enote, ne le za vojake. Telesno sposobni ljudje čutijo večjo kompetentnost in samozavest, bolje prenašajo stres, lahko delajo dlje časa ter hitreje okrevajo.

Fizična zahtevnost vodenja, dolgotrajne in neprekinjene naloge lahko razjedajo telo. Telesna

pripravljenost in ustrezen počitek omogočata duševno delovanje in čustveno stabilnost, ki sta bistvena za dobro vodenje. Pripravljeni moramo biti tudi na pomanjkanje hrane in spanja v določenih obdobjih usposabljanj ali realnih situacij. Med hitrimi in zahtevnimi nalogami pa je težko vzdrževati visoko stopnjo telesne pripravljenosti. Če pred napotitvijo na nalogo vojak ni ustrežno telesno pripravljen, bosta prav tako trpela tudi psihična in čustvena pripravljenost. Ko je vojak na misiji, znotraj območja delovanja, mora storiti vse, da ohrani visoko stopnjo telesne pripravljenosti.

Načrti vadbe, ki zgolj dosegajo najboljše rezultate pri preverjanjih gibalnih sposobnosti, ne pripravijo vojakov na naporene zahteve dejanskega boja. V prihodnost usmerjen vodja mora zato razviti uravnotežen program telesne pripravljenosti, ki vojakom omogoča izvedbo vseh nalog s seznama bistvenih nalog enote.

Navsezadnje imajo zahteve glede telesne pripravljenosti vojaških voditeljev pomemben vpliv na osebno uspešnost in zdravje. Ker odločitve vplivajo na delovanje in bojno pripravljenost, zdravje in varnost, je skrb za fizično telesno pripravljenost tako etični kot tudi praktični imperativ.

Ostanite zdravi in fit.

Celovita prenova Vojašnice Edvarda Peperka

Major Iztok Janc, načelnik S-4 1. brigade

Po nekaj letih načrtovanj, izdelave projektov, zbiranja financ, izvajalcev in prestavljanj začetka obnove smo v letu 2022 končno dočakali začetek prenove vojašnice.

Začelo se je s prenovo objekta št. 1 – prijavnica, objekta FKL in objekta št. 3 – EVOJ EP. Izseliti so se morali prvi stanovalci. Kmalu so se iz svojih nastanitvenih objektov morali izseliti pripadniki 10. pehotnega polka in čet Rodovskega bataljona, nekateri so odšli v sosednjo stavbo, drugi v vojašnice v Novo mesto, Celje, Kranj, Postojna in Šentvid. V drugi polovici leta 2022 se je začela obnova nastanitvenega objekta 6, v začetku leta 2023 objektov 7 in 8, kuhinje, ambulante, Inženiringa ter v oktobru 2023 še objekta 9, kjer je 25 let bivalo poveljstvo 1. brigade. Znašli smo se sredi gradbišča, sploh ob dejstvu, da so se obnavljale tudi vse ceste in ulice v okolici vojašnice.

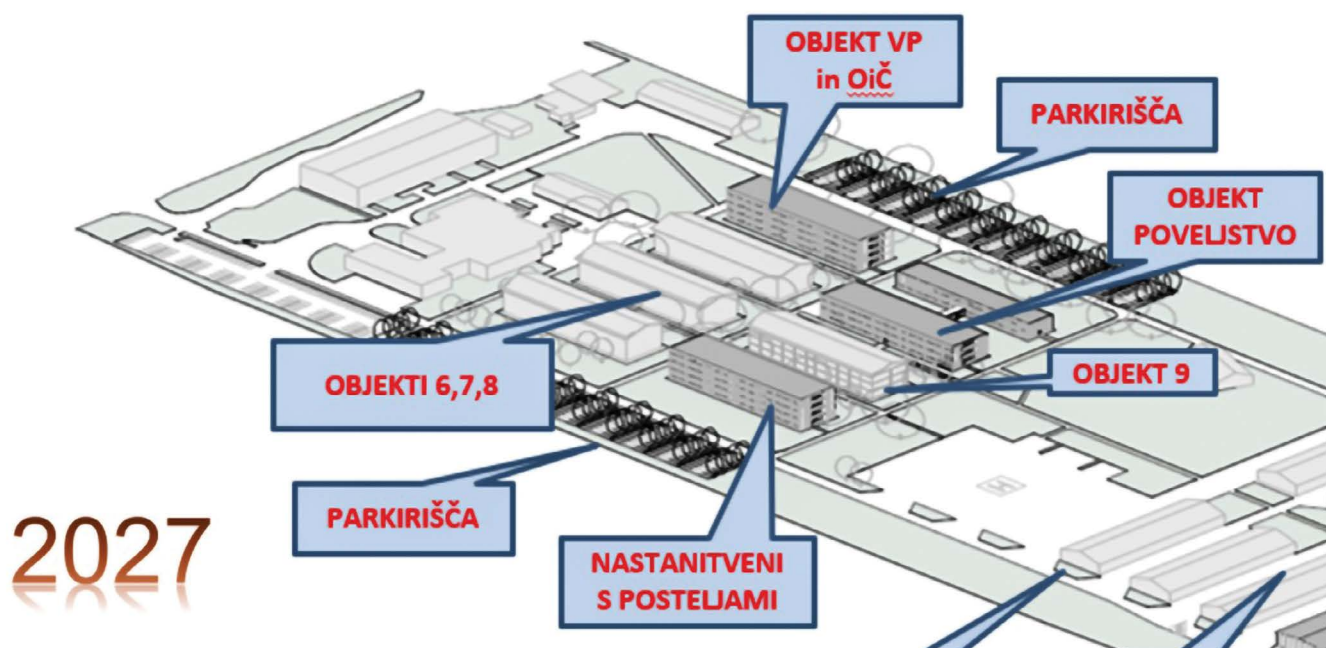
Si predstavljate, da po 30 letih prodate hišo in se morate preseliti v novo? Tukaj je bilo podobno in še desetkrat bolj stresno, saj je bilo treba paziti, da se materialna sredstva enote med selitvijo niso izgubila.

Selitev je bila za vsako enoto velik stres, v desetletjih bivanja v istem objektu se je nabralo ogromno opreme, stare krame, arhivov in spominov, stavbe je bilo treba v celoti izprazniti in opremo preseliti na nove lokacije, marsikaj je šlo v smeti.

Prenova vojašnice je v nekem trenutku dobila tak polet, da smo dobili občutek, da jo bo treba v celoti

izprazniti, za nekaj let prepustiti gradbenim podjetjem, da jo obnovi v celoti, mi pa bi se vrnili v popolnoma prenovljeno zgradbo. Toda kam preseliti poveljstva bataljona, polka, brigade? V druge vojašnice? Katere? Na srečo je ministrstvo nabavilo kontejnerje – tiste od Biotehniške fakultete so zasedli pripadniki Garde, nove, črne od podjetja Trimo pa poveljstva Rodovskega bataljona, 10. pehotnega polka in 1. brigade. Dvigala so res hitro zložila kontejnerje kot lego kocke, nekaj mesecev pa je trajalo, da so napeljali in povezali na kilometre podatkovnih in električnih kablov. Končno so bili pripravljene in maja 2023 se je v kontejnerje lahko preselila Garda, oktobra 2023 pa še poveljstva. V vojašnici smo dobili »korimeke« (nastanitvene kontejnerje). Podobno kot na misiji Kforja bomo nekateri nekaj let bivali v kontejnerjih, dokler nam ne zgradijo novih objektov.

V prvi polovici leta 2024 se je končala obnova objektov v zahodnem delu VEP. Kuhinja bila končana, prav tako zadnji nastanitveni objekt št. 9. Novo pohištvo je tudi že v objektih, končane so nove transformatorske postaje in podzemne kableske napeljave električnih vodov, ki z elektriko napajajo nove objekte. Objekti so moderni in klimatizirani, kar je za počutje v vročih poletnih dneh res super. Klimatizacija je vodena centralno iz VNC v EVOJ EP, vsak prostor ima vgrajeno prezračevanje. Pripadniki bodo imeli dober standard, vsakemu bodo zagotovljeni stol, pisarniška

miza s predalnikom in tri omare. Na voljo bodo v vsakem nadstropju čajna kuhinja, pralni in sušilni stroj ter sejna soba oziroma učilnica. Čez nekaj let bodo na strehe namestili še sončne elektrarne.

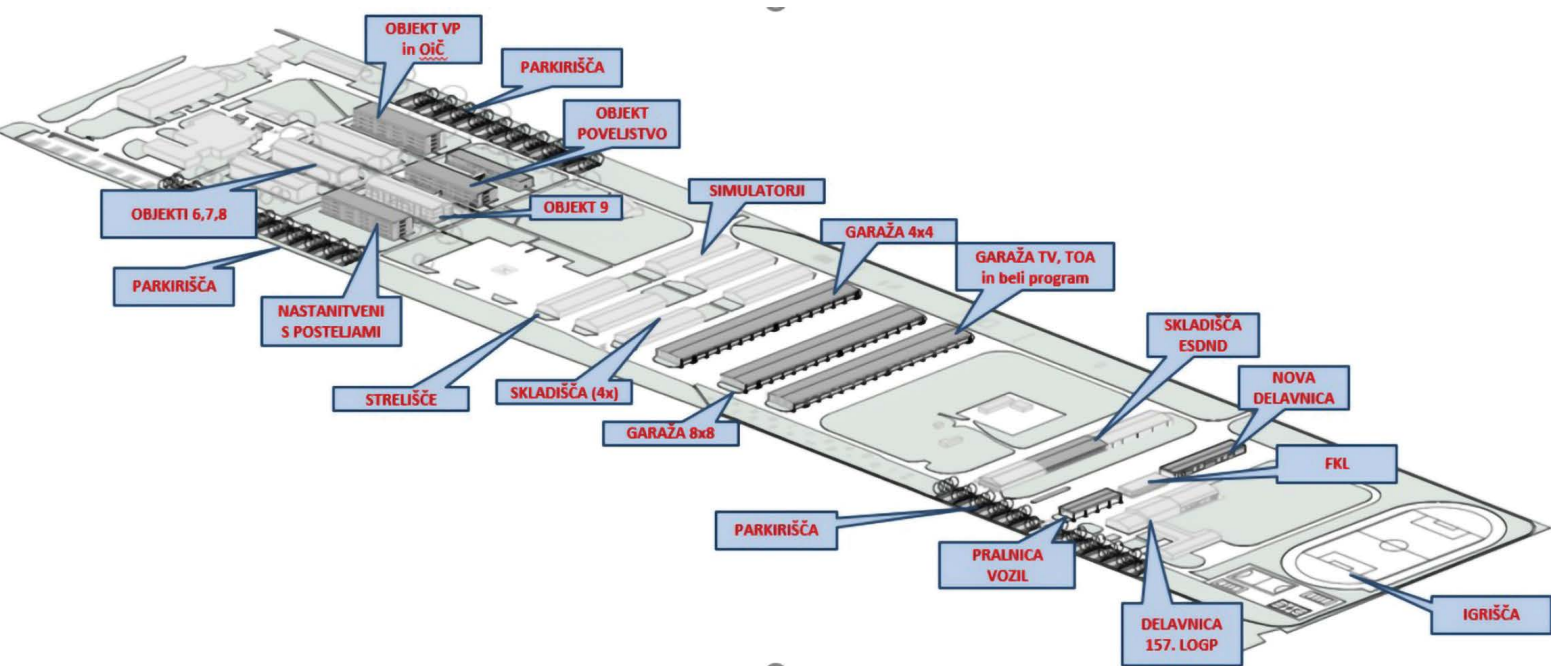
Vojašnica je pred obnovo imela veliko dreves, ki pa jih je bilo zaradi obnove in novogradenj treba žrtvovati. Največjo vizualno spremembo je doživel gozdiček »Raketna baza«, ki je praktično izginil (tudi zaradi napada lubadarja), na njegovem mestu pa so zrastle tri ogromne garaže, kjer je prostora za več kot dvesto vozil. Pesjaki so se tudi znašli na planem in vojaški kužki imajo nenadoma sonce in razgled.

Gradbiščna ograja v VEP je za nekaj časa izginila, vendar tako ne bo ostalo dolgo. Že pred koncem leta 2024 je predvideno, da se bodo podrli skladišča in nadstrešnice (objekti 12 do 19), na njihovem mestu pa bodo zrastle simulacijski center, sobno strelišče in štirje novi skladiščni objekti. V letu 2025 je blizu nastanitvenih objektov 6–9 predvidena gradnja treh oziroma štirih novih objektov: objekt

poveljstva 10. pehotnega poveljstva in 1. brigade (dve lameli, povezani s hodnikom) severno od objekta 9, nastanitveni objekt s posteljami na mestu parkirišča južno od stavbe 9, ter objekt VP in OIČ v parku bojevnikov pred objektom 6. Ob obeh straneh bodo nastala nova parkirišča.

Korenito spremembo bo doživel tudi vzhodni del VEP, kjer se bodo podrli vsi še neobnovljeni objekti, na njihovem mestu pa bodo zrastle nove delavnice za bojna in nebojna vozila, specialistične delavnice, pralnica vozil in skladišča. Na velikem travniku čisto na vzhodu pa bo nastal kompleks športnih igrišč, prav na koncu bo sledila še celovita prenova asfaltnih površin.

Skratka, Vojašnica Edvarda Peperka doživlja *extreme makeover* in bo konec leta 2027 povsem drugačna. Nova, lepša, modernejša in verjamemo, da bo v njej lepo bivati, se usposablјati in delati.

Slovenski vojaški gorniki: junaki Škabrijela, borci za severno mejo, branilci domovine, že 113 let

Stotnik Dane Rot, poveljnik 1. gorske čete 132. gorskega polka

Zgodovina slovenskih vojaških enot sega na začetek 20. stoletja, natančneje v leto 1911. Prvi marec predstavlja začetek 113 let dolge zgodovine slovenskih vojaških gorskih enot. To je bil dan, ko se je 27. domobranski pehotni polk preoblikoval v gorsko enoto in tako postal komaj peta enota takratne avstro-ogrske armade, ki je bila posebej izurjena in opremljena za najtežjo obliko kopenskega bojevanja. Za gorsko bojevanje.

Na začetku je treba povedati tudi nekaj o simboliki teh enot, ki je skupaj z vojaškimi gorniki rasla do današnje prepoznavnosti. Namreč enote, ki so delovale v gorah, so si skozi čas in z izkušnjami izbojevale svoje statusne simbole. Tako je za gorske enote srednjeevropskega gorstva značilna oznaka roža planika. Na ovratniku je bila prišita na zeleno podlago, kar je bila barva elitnih enot avstrijske domobranske vojske (*Landwehr*). Kot zanimivost gre morda omeniti, da so samo deklarirane gorske enote nosile planiko na ovratniku. Druge enote, ki so imele v svojem znaku planiko, pa so jo smele nositi le na kapi. Poleg planike so bili značilni znaki gorskih enot še ruševčevi krivci, ki so jih pripadniki s ponosom nosili na kapah. Take enote so imele tudi posebno opremo, ki je bila prilagojena za gorsko bojevanje.

Polka se je hitro prijelo ime »slovenski planinski polk«, saj je v svoji sestavi imel 85 odstotkov Slovencev. Imel je poveljstvo in bataljon s petimi stotnijami v Ljubljani. Drugi bataljon s štirimi stotnijami¹ je bil nastanjen v goriški vojašnici. Polk je imel nalogo braniti mejo od Trsta do trdnjave Kluže, zaradi česar je vsako leto opravljal večmesečna usposabljanja na predvideni liniji obrambe.

Ob začetku prve svetovne vojne je polk po mobilizaciji narasel na 4777 mož, ki so bili nato poslani na rusko fronto v Galicijo. Tam je enota doživela ognjeni krst, v katerem je izgubila skoraj polovico moštva. Sledil je premik v Karpate, kjer so potekali spopadi v eni najbolj mrzlih zim desetletja. Ob vstopu Italije v vojno je bil polk premeščen na soško bojišče, kjer je sprva zasedel položaje v okolici Krna, nato pa v prvi in drugi soški bitki uspešno branil vzhodni rob Doberdobske planote. Pozneje je bil premeščen na južna pobočja Rombona, od koder se je 26. marca 1916 premaknil na Tirolsko. Tam je sodeloval v tako imenovani kazenski ekspediciji oz. ofenzivi na Asiago. Polk se je proslavil z

zavzetjem Monte Cengio, kjer je bil s srebrno medaljo za hrabrost 1. stopnje odlikovan Anton Rode, ki je vdrl v sovražnikov strelski jarek in z ročnimi bombami porazil sovražnike.

Po koncu ofenzive je bil polk ponovno premeščen na soško bojišče, kjer je 2. bataljon v 8. ofenzivi izgubil tretjino moštva.

29. marca 1917 je pomemben datum v zgodovini enote, saj se je na ta dan polk preimenoval v 2. gorski strelski polk (*k. k. gebirgs Schützen regiment N.2 GSR2*). Takrat se je kot simbol polka prvič pojavil gams. Z razvojem gorskega bojevanja je polk začel tudi z vzpostavitvijo gorskih stotnij, ki so šteje do dvesto pripadnikov, ki so bili posebej izurjeni v alpinizmu in smučanju.

Pred največjo preizkušnjo se je polk znašel v 11. soški bitki, ko je bil od 4. do 11. septembra 1917 zadolžen za obrambo Škabrijela. Gora nad Gorico je po padcu Sabotina in Svete gore postala zadnji branik dvojne monarhije pred prodorom italijanske vojske po Vipavski dolini in naprej proti Ljubljani. Za obrambo je bil najprej določen 87. celjski polk, ki je v bojih izgubil več kot polovico moštva. Četrtega septembra 1917 pa ga je na položajih zamenjal 2. gorski strelski polk, ki je goro uspešno branil in obranil vse do konca napadov 11. septembra 1917. V boju je polk izgubil 30 častnikov in 1173 vojakov ter prejel 1432 odlikovanj. Za obrambo Škabrijela je bil posebej pohvaljen.

S svojim junaštvom se je najbolj izkazal poročnik Makso Peterlin, ki je s šestimi vojaki odbil napad voda 39 italijanskih arditov ter tako obranil položaj polkovne rezerve. Poročnik je bil v boju huje ranjen in je konec vojne dočakal v bolnišnici. Za pogum in odlično vodenje enote v boju je bil odlikovan s srebrno medaljo za hrabrost 1. in 2. stopnje, vojaškim zaslužnim križcem 3. stopnje, Karlovim križcem ter redom železne krone. Po preboju pri Kobaridu so se slovenski gorski strelci znašli na reki Piavi, in to je bil že čas, ko so slovenski vojaki svojo zvestobo obljubili slovenski nacionalni zamisli. Prav tako so v tem času med ofenzivami na eni izmed vaj pripadniki polka z ostrim strelivom streljali proti cesarju Karlu, zaradi česar so jih razorožili. Orožje so dobili šele nekaj dni pred začetkom junijske ofenzive leta 1918, v kateri so bili skupaj s 1. gorskim strelskim polkom edina enota avstro-ogrske vojske, ki je prestopila reko Piavo.

¹ Stotnija – slovenski izraz za enoto ravni čete. Izraz četa etimološko sodi v srbski jezik.

Oktobra so se vojaki začeli upirati in po uporu v Codroipu je bilo sedem vojakov ustreljenih. 29. oktobra 1918 se je polk pod vodstvom častnikov uprl in odšel proti Ljubljani. Zgodovine slovenskih gorskih vojakov v avstro-ogrski vojski je bilo konec. Začela se je zgodovina slovenskih vojaških gornikov v Slovenski vojski.

Po prisegi narodnemu svetu na Rojcah se je polk najprej preimenoval v Jugoslovanski gorski polk št. 2, nato pa je bil po prihodu v Ljubljano 13. novembra 1918 ustanovljen Slovenski planinski polk. Poleg polka so se v nacionalnem zanosu oblikovale še alpske čete. Poveljnik ene od njih je bil tudi kapetan II. razreda Rudolf Badjura, po katerem ime še danes nosi vojaški objekt na Pokljuki. Slovenski planinski polk je sodeloval v bojih za severno mejo, kjer se je dobro bojeval. Julija je bil 1919 preimenovan v 47. pehotni polk. Po seriji uporov je bila slovenska vojska 5. maja 1920 dokončno demobilizirana in razpuščena. Zgodovina slovenskega vojaškega gorništvaja je bila zaradi velikosrbskih interesov Kraljevine SHS grobo prerezana in odrinjena na obrobje vse do trenutka, ko je postalo očitno, da mora zaradi vse bolj napetih odnosov z Italijo spet ustanoviti enote, sposobne bojevanja v gorah.

1. planinski pehotni polk vojske kraljevine Jugoslavije je bil ustanovljen 1. avgusta 1931. Sestavljen je bil iz štirih bataljonov, v vsakem pa so bile po štiri čete. 2. bataljon je bil nastanjen v novozgrajeni vojašnici kneza Pavla na Bohinjski Beli. Začetna dela v vojašnici so se začela 1927, atentat na kralja Aleksandra v Marseillu in posledična eskalacija napetosti med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Italijo pa sta dela pospešila,

tako da je vojska prišla v vojašnico dan pred veliko nočjo 1936. 1. planinski polk je imel v svoji sestavi štiri bataljone. Po enega v Ljubljani, na Bohinjski Beli, v Škofji Loki in Mojstrani. Pripadniki polka sprva niso bili Slovenci, vendar je vodstvo v jugoslovanski vojski kmalu ugotovilo, da za uspešno opravljanje nalog potrebuje znanja slovenskih gornikov. Te so kmalu začeli vključevati v enoto. Polk je bil zaradi zavezništva med kraljevino in Francijo organiziran po zgledu francoskih gorskih strelcev, pri katerih je bil velik poudarek na znanju smučanja. Med obema vojnama je slovensko vojaško gorniško tradicijo vzdrževal Triglavski odred, katerega naloga je bila obramba Zgornjesavske doline in pokrivanje medprostora med Triglavsko in Dravsko divizijo. Odred je bil večinoma sestavljen iz slovenskih rezervistov. V aprilski vojni je svojo nalogo opravil z odliko, tako kot se je od elitne enote tudi pričakovalo. 10. aprila 1941, ko so enote trojnega pakta že okupirale Zagreb, je Triglavski odred pod poveljstvom stotnika Bregarja ustavil agresorske sile pri Mojstrani.

Med drugo svetovno vojno na Slovenskem ni bilo enot, ki bi bile deklarirano gorske. Partizanske brigade so sicer delovale v gorskem svetu, saj so tam lahko relativno varno preživele. 6. oktobra 1943 je bila ustanovljena Triglavska divizija, ki je bila še isti mesec preimenovana v 26. slovensko divizijo. Tudi to ime se ni dolgo obdržalo in v januarju 1944 je bila enota preimenovana v 31. divizijo, ki je bila del IX. korpusa. V svoji sestavi je imela 3. udarno brigado Ivana Gradnika, 7. udarno brigado Franceta Prešerna in 16. brigado Janka Premrla - Vojka. Partizanske patrolje so med vojno trikrat prišle na Triglav, o čemer

pričajo tudi ohranjene fotografije. Medtem je bilo kar 2000 slovenskih gornikov med vojno mobiliziranih v 756. polk gorskih strelcev nemške vojske. Od teh so jih morali kar 1100 premestiti v druge enote zaradi množičnega kršenja vojaške discipline.

Po vojni in ukinitvi partizanske vojske je tradicijo 7. slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Ivana Gradnika nadaljevala 345. planinska brigada. V svoji sestavi je imela štiri bataljone, ki so bili nastanjeni v Tolminu (1. bataljon), na Bohinjski Beli (2. bataljon), v Škofji Loki (3. bataljon) in Bovcu. Naborniki so večinoma prihajali z juga Jugoslavije, Slovencev je bilo malo. Redke izjeme so bili alpinisti, ki so na prošnjo Planinske zveze Slovenije svojo obveznost opravili v Sloveniji ter so v času naborništvu opravljali še naloge pomoči inštruktorjem gorništvu. Eden od zaščitnih znakov gorskih enot so bili posebni usnjeni čevlji, ki so omogočali namestitvev smučí. Vojaki so jih imenovali tolminke.

Zgodovina slovenskih gorskih enot se je nadaljevala v osemdesetih letih, z ustanovitvijo alpskih izvidniških vodov (ALPIV) Teritorialne obrambe. Vodi so bili nastanjeni na Jesenicah, v Radovljici, Tržiču, na Ravnah na Koroškem, v Tolminu in Bovcu. Oštevilčeni so bili od 21. ALPIV do 26. ALPIV. Alpske izvidniške

vode so sestavljali gorski reševalci, alpinisti in domačini, ki so bili vajeni gibanja v gorah.

V osamosvojitveni vojni so pripadniki 23. ALPIV Tržič prisilili pripadnike stražnice JLA v Medvodjah k predaji in zavzeli stražnico.

Po koncu vojne so vojaki JLA vojašnico izropali, zato je bila potrebna temeljite prenove. 21. septembra 1992 je Teritorialna obramba Gorenjske prevzela vojašnico. Tri dni pozneje je bila ustanovljena 32. gorska brigada, ki je najprej imela poveljstvo v Kranju, nato pa ga je leta 1998 preselila na Bohinjsko Belo. Leta 2001 je bila brigada razpuščena, njen 1. bataljon pa se je preimenoval v 132. gorski bataljon in bil prerazporejen v 1. brigado Slovenske vojske.

132. gorski bataljon je bil s transformacijo leta 2013 preimenoval v polk, v znaku pa se je originalnemu cepinu pridružila še priljubljena puška gorskih enot, nemška karabinka mavzerica k98.

Danes malokdo pozna dejstvo, da je simbolna nosilka tradicije 32. gorske brigade 1. brigada Slovenske vojske, ki je ohranila svojo gorniško sled s štirimi ruševčevimi krivci. Ti krasijo brigadno kokardo in se ponosno bleščijo na glavah pripadnikov 1. brigade še danes.

Inovacije v taktiki zvez

Nadporočnik Adam Vrtačnik, namestnik poveljnika Čete za zveze 1. brigade

Z vojaškozgodovinskega vidika so bili sistemi zvez in vezisti od nekdaj cilji visoke vrednosti nasprotnikovih sil (*high-value target*). Zgodovinsko so bili zastavonoše, ki so bili namenjeni prenašanju sporočil na bojišču, glavna tarča nasprotnika, golobe pismonoše je nasprotnik večkrat ciljaj. V času posrednih vojn v drugi polovici 20. stoletja je bil vezist na bojišču cilj visoke vrednosti za nasprotnika, saj je bil vedno zraven poveljujočega na terenu in zaradi svoje izrazite silhuete (radijske naprave) tako izstopal od drugih.

V moderni dobi, predvsem pri bojevanju s konvencionalnem nasprotnikom (primer v rusko-ukrajinski vojni) so cilji visoke vrednosti prav izpostavljena poveljniška mesta. Poveljniška mesta so v boju z nekonvencionalnim nasprotnikom dokaj varna, saj tak nasprotnik ne uporablja sistemov analiziranja in detekcije elektromagnetnih valovanj, zračnega izvidovanja in artilerijske podpore. Tako so ukrajinske sile kmalu ugotovile, da so prej velika izpostavljena

poveljniška mesta z vsemi mogočimi sredstvi zvez velike in lahko izsledljive tarče. To se je pokazalo v hitrem in dokaj natančnem artilerijskem/raketnem napadu sovražnika na njihova poveljniška mesta.

Kot adaptacijo na sovražnikova dejanja so zdaj izpostavljena poveljniška mesta tudi do ravni brigade, majhna z minimalnim številom osebja po sektorjih, razpršena po bojišču in tudi dokaj premična. Uporabljajo tudi manj sredstev zvez in kratke časovne intervale za komunikacijo. Tako so zmanjšali silhueto poveljniških mest (predvsem opaznih iz zraka) in zmanjšali elektromagnetno sevanje, ki ga lahko potencialno zazna nasprotnik in s tem triangulira njihovo lokacijo.

Ukrajinske in ruske sile poskušajo omejiti oziroma prepovedati uporabo zasebnih mobilnih telefonov pri svojih pripadnikih. Ne samo zaradi uhajanja informacij, temveč tudi zaradi uporabe »lažnih« baznih postaj, ki jih postavi nasprotnik blizu bojne linije. S tem te bazne postaje avtomatsko prevzamejo vlogo administratorja oziroma najbližje bazne postaje.

Obveščevalno-izvidniška četa 1. brigade

Pripadniki Obveščevalno-izvidniške čete Rodovskega bataljona 1. brigade

Bojno poslanstvo Obveščevalno-izvidniške čete 1. brigade je, da skladno z usmeritvami S-2 1. brigade na območju obveščevalnega interesa nenehno zbira podatke, analizira informacije, obdeluje obveščevalne podatke ter pravočasno posreduje obveščevalne izdelke, z namenom bojne podpore in nalog obveščevalne zagotovitve poveljnika 1. brigade in njegovih enot. Za doseganje bojnega poslanstva je ključna tudi specialistična oprema, ki omogoča natančno in usmerjeno pridobivanje obveščevalnih podatkov.

Med to ključno opremo lahko med drugim uvrstimo sisteme brezpilotnih zrakoplovov in avtonomne kopenske senzorje, ki spadajo med najnaprednejše v svojih kategorijah. Podobne sisteme imajo tudi sorodne obveščevalno-izvidniške enote zaveznških držav. Običajno so to samostojne obveščevalno-izvidniške čete znotraj pehotnih brigad ali pa samostojni obveščevalno-izvidniški bataljoni znotraj pehotnih divizij.

Zavedati se je namreč treba, da uporaba naprednih tehnologij občutno poveča območje in učinkovitost izvidovanja ter situacijsko zavedanje, hkrati pa zmanjša obremenjenost in ogroženost pripadnikov, ki se lahko osredotočijo na ključne naloge spremljanja, analiz in poročanja.

Tako lahko z lahkoto triangulirajo ali vsaj določijo število nasprotnikovih sil.

Zaradi že omenjene sposobnosti elektromagnetne detekcije konvencionalnega nasprotnika so poleg poveljniških mest izpostavljeni tudi drugi izpostavljeni vezistični elementi. Govorimo predvsem o ekipah, ki zagotavljajo radijsko retranslacijo. Tako ima retranslacijska ekipa po prvem oddanem sporočilu po radijskem omrežju 8–10 minut časa, da se premakne na drugo lokacijo, preden jo sovražnik locira, cilja in izvede artilerijski napad na lokacijo. Kot adaptacijo tej grožnji imajo ukrajinske sile izurjeno hitro postavitve/vzpostavitev in premik retranslacijskih ekip. To vpliva tudi na poveljniška mesta, saj imajo zaradi te taktike omejene časovne intervale za komunikacijo.

Prav tako se je v omenjenem konfliktu kot najzanesljivejša in najtežje motena izkazala zveza HF (elektromagnetni spekter med 3MHz in 30MHz), saj omogoča daljši doseg, brez izpostavljenih retranslacijskih elementov, vendar je omejena s hitrostjo prenosa podatkov.

Sistemi brezpilotnih zrakoplovov

Uporaba sistemov brezpilotnih zrakoplovov v Slovenski vojski se v zadnjih letih dokaj hitro razvija, kar odraža globalne trende na področju vojaške tehnologije. Sistemi brezpilotnih zrakoplovov zaradi sposobnosti zagotavljanja natančnih informacij v realnem času in zmanjševanja tveganj za osebe predstavljajo eno ključnih komponent sodobnih vojaških operacij. Slovenska vojska uporablja predvsem manjše brezpilotne sisteme za izvidovanje, ki omogočajo zbiranje obveščevalnih podatkov, nadzor nad bojiščem, ciljenje (angl. *targeting*), ocenjevanje učinkov ognja, pa tudi podporo enotam na terenu.

Manjši brezpilotni sistemi so še posebno uporabni za izvidovanje in nadzorovanje območij, ki so težko dostopna ali nevarna za pehotne enote. Ti zrakoplovi so opremljeni s kamerami visoke ločljivosti, termovizijskimi napravami in drugimi senzorji, ki omogočajo spremljanje aktivnosti na terenu podnevi in ponoči. V primerjavi z večjimi brezpilotnimi sistemi so manjši sistemi bolj mobilni, lažji za upravljanje in manj opazni, kar zmanjšuje tveganje, da jih sovražnik zazna ali onesposobi.

Razvojni trendi na področju brezpilotnih sistemov obsegajo izboljšave v avtonomiji, vzdržljivosti baterij, zmožnostih senzorjev in komunikacijskih tehnologijah. Povečana avtonomija omogoča daljše in bolj kompleksne misije brez potrebe po stalnem nadzoru operaterja, kar razbremeni vojaško osebje. Napredne baterije podaljšujejo operativni čas brezpilotnih zrakoplovov, izboljšani senzorji pa zagotavljajo boljše podatke za odločanje. Integracija umetne inteligence in strojnega učenja omogoča, da ti sistemi prepoznavajo in analizirajo vzorce ter samostojno sprejemajo odločitve v realnem času.

Kljub številnim prednostim uporabe brezpilotnih sistemov se Slovenska vojska zaveda in spopriema z določenimi izzivi. Eden izmed glavnih izzivov je zagotovitev varnosti komunikacijskih povezav med zrakoplovom in operaterji, saj motenje ali vdiranje v te povezave lahko vodi do izgube nadzora nad zrakoplovom ali uhajanja občutljivih podatkov. Drugi izziv je integracija brezpilotnih sistemov v trenutne vojaške sestave in taktike, kar zahteva prilagoditev usposabljanja osebja in razvoj novih operativnih postopkov.

Poleg tehnoloških in operativnih izzivov je pomemben tudi etični vidik uporabe brezpilotnih sistemov. Vprašanja glede zasebnosti, pravnih okvirov in uporabe brezpilotnih zrakoplovov na civilnih območjih zahtevajo skrbno obravnavo, da se zagotovi skladnost z zakoni in normami. Prepletanje med civilno in vojaško uporabo postavlja to področje v še bolj kompleksen okvir.

Uporaba manjših brezpilotnih sistemov za izvidovanje v Slovenski vojski pomeni pomemben korak k modernizaciji in izboljšanju operativnih zmogljivosti. Kljub izzivom, ki spremljajo to tehnologijo, nadaljnji razvoj in integracija brezpilotnih sistemov obetata povečano učinkovitost in varnost vojaških operacij, hkrati pa zahtevata, da se sistem čim hitreje odziva na nove tehnološke rešitve in prakse, ki jih na bojiščih uporabljajo vojskujoče se strani. Slovenska vojska se kljub majhnosti zaveda tehnološkega razvoja sistema brezpilotnih sistemov in se poskuša temu čim bolj uspešno prilagajati.

Trenutni sistemi brezpilotnih zrakoplovov v SV se učinkovito uporabljajo tudi v civilne namene. Njihova uporabnost se je izkazala pri zaščiti in reševanju, saj Civilna zaščita koristi zmogljivosti SV. Omenili bi zgolj delovanje brezpilotnih zrakoplovov ob požaru na Krasu julija 2022, ko je sistem pomagal usmerjati gasilce do požarišč po cestah, ki niso bile v ognju, in pri določanju požarišč ponoči, ko ni bila aktivna preostale aviacija, ki je aktivno gasila požar.

Poleg opisanih sistemov brezpilotnih zrakoplovov se v sodobnih konfliktih množično uporabljajo tudi bojni FPV-zrakoplovi (angl. *first-person view*), ki so postali pomembno orodje v sodobnih vojaških operacijah. Zaradi svoje hitrosti, manevriranja in relativno nizkih stroškov proizvodnje so zelo učinkoviti. Postajajo nočna mora pehotnih vojakov in posadk v vozilih, saj je njihova uporaba povsem nepredvidljiva in nekonvencionalna.

Vir fotografije: C-Astral, d. o. o. <https://eu2021.dihslowenia.si/razstavljavci/pametna-mesta-in-skupnost/c-astral-d-o-o/>. (11. 10. 2024).

Avtonomni kopenski senzori

Pripadniki Obveščevalno-izvidniške čete Rodovskega bataljona 1. brigade

Avtonomni kopenski senzori so naprave, ki so namenjene za zbiranje obveščevalnih podatkov prek tresljajev, zvoka, magnetizma, optoelektronskih naprav in različnih detektorjev. Na primer, oseba, ki hodi po terenu, stopa po tleh in pri tem povzroča tresljaje in zvok. Te tresljaje zazna seizmometer, zvok pa mikrofoni v avtonomnem kopenskem senzoru, ki nato opozori, da se na nekem območju giba oseba. Ker so senzori povezani v omrežje, lahko operater na daljavo sprejema zaznave različnih senzorjev in tako spremlja dogajanje na terenu.

V taktičnem smislu so avtonomni kopenski senzori predvsem namenjeni zaznavanju aktivnosti nasprotnika, kar omogoča, da se ugotavljajo nasprotnikova bojna moč, številčnost in gibanje. V tem smislu so odlično orodje za zgodnje opozarjanje in lastne sile se tako bolje zaščitijo. Avtonomni kopenski senzori so sposobni ne le zaznati aktivnost, temveč tudi določiti število oseb ali tipe vozil, ki jih zaznavajo, ter določiti smer njihovega premika. To pomeni, da se njihov pravi potencial pokaže predvsem pri aktivnostih pridobivanja obveščevalnih podatkov, nadzoru in izvidovanju. Poleg omenjenih metod se tudi s kombinacijo z optoelektronskimi napravami, kot so kamere z veliko povečavo in toplotne kamere, dlje časa (tri dni ali več) nadzira neko pomembno območje. Določitev natančnejše dispozicije, kompozicije in gibanje nasprotnika poveljniku odločilno pomaga pri odločitvi, saj se prek zaznav senzorjev in metode obveščevalne analize prepoznavajo namere nasprotnika in njegove variante delovanja.

Avtonomni kopenski senzori se pogosto uporabljajo tudi za zaznavanje in določanje sovražnikovega

ognja. Za to sta najbolj uporabni dve vrsti senzorjev, akustični senzori in pehotni radar. Pehotni radar je manjši radarski sistem, ki je v primerjavi z radarji za zračno obrambo bolj usmerjen v tla in se osredotoča na dogodke na kopnem. Taki radarji zaznavajo udarne valove ob izstrelitvi projektila (npr. iz havbice) in s tem določijo položaj ter vrsto orožja. Mreža akustičnih senzorjev z vgrajenimi mikrofoni zazna t. i. zvočni dogodek (pok) ob izstrelitvi npr. mine iz minometa ali naboja iz ostrostrelčeve puške ter smer, iz katere je zvok izviral, in s tem točen položaj nasprotnikovega orožja. To omogoči natančno določanje položaja nasprotnikovega orožja in tudi usmerjanje ognja, da se nevtralizira nasprotnik.

Vir fotografije: Bertin Instruments https://defence.nridigital.com/global_defence_technology_may18/bertin_technologies_sa. (11. 10. 2024).

Varstvo okolja, vojaška infrastruktura in pripravljenost 132. gorskega polka: kaj neki imajo skupnega

Praporščak Silvo Grčar, enotovni podčastnik 132. gorskega polka

Gorsko okolje je okolje, v katerem se usposabljam gorci, da bi premagali nasprotnika in preživeli. Nismo usposobljeni zgolj za bojno delovanje v visokogorju, temveč tudi za preživetje v tako zahtevnem okolju. Poznamo svoje hribe in visoke gore. V njih znamo preživeti tudi v najtežjih vremenskih razmerah. Prav tako poznamo vrednoto povezanosti slovenskega naroda z gorami in zgodovino slovenskega vojaškega

gorništvu. Zato do gora ohranjamo posebno povezanost in skrb za naravo gorskega sveta. Tako tudi ni naključje, da ima Združenje vojaških gornikov sedež ravno v vojašnici, kjer bivamo gorci. Smo tudi edina prava gorska enota Slovenske vojske, ki ohranja in razvija zmogljivosti ter znanje o veččinah gorskega bojevanja, da bi v vojni lahko obranili slovenske gore.

Zdravo in čisto okolje postaja vse bolj pomembna družbena vrednota. Poleg industrije, prometa, rudarstva, kmetijstva in drugih okoljsko obremenilnih dejavnosti imajo določen okoljski odtis tudi oborožene sile. Med drugimi tudi Ministrstvo za obrambo sledi ciljem t. i. »zelenega prehoda«. Tako se tudi Slovenska vojska spopriema z izzivi in zahtevami, ki jih pred njo postavljajo okoljska zakonodaja, okoljevarstveniki in civilne iniciative. Vojaki se nemalokrat sprašujemo, kaj imata skupnega varstvo okolja in bojna pripravljenost. Pa vendar če na vprašanje pogledamo nekoliko drugače, ugotovimo, da varstvo okolja vsaj posredno prispeva k bojni pripravljenosti. Slovenska vojska je okoljsko odgovorna organizacija in živimo v času, ko se tudi v naših vojašnicah izvajajo prenove infrastrukture, da bi bila ta energetska učinkovitejša in še bolj primerna za izvajanje vojaških dejavnosti, bivanje in usposabljanje. Slovenska vojska poleg ekološke ozaveščenosti pripadnikov in celotne organizacije največ prispeva prav z obnovo in gradnjo vojaške infrastrukture, ki glede na namembnost upošteva tudi okoljski vidik.

Vojašnica Boštjana Kekca ima tudi v tem pogledu prav posebno zgodovino. Zaradi obrambnih potreb je takratna Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev leta 1934 začela graditi vojašnico pri Bohinjski Beli (Zupan, Kronika vojašnice od 1927 do 1992). Pred začetkom druge svetovne vojne je imela vojašnica med preostalimi objekti štab, stražarnico, nastanitvene objekte, ambulanto, skladišče, konjušnico, senik, objekte za storitve (pralnica, frizerija, pekarna, kovačija) in delavnice (krojač, mizar, čevljar). V drugi svetovni vojni je nemški okupator zasedel tudi vojašnico na Bohinjski Beli in dokupil zemljišče, kjer danes stoji kuhinja. Leta 1949 je takratna Jugoslovanska ljudska armada vojašnico razširila z zemljiščem za športno igrišče in podzemni bunker. V letu 1988 so v vojašnici zgradili nove objekte, in sicer kuhinjo (z jedilnico, kantino, skladišče), kurilnico,

kopalnico, plinsko postajo, čistilno napravo in rezervoar za mazut. Vojašnica je takrat imela zobno in splošno ambulanto, plezališče, plezalno steno in dislocirano strelišče Mačkovec. Po prevzemu takratne Teritorialne obrambe je bila opustošena in potrebna obnove. S končano obnovo leta 1992 je dobila tudi novo upravno stavbo, vodovod in ogrevanje, objekti pa so bili namensko urejeni za sprejem prve generacije slovenskih nabornikov. Drugi pomemben mejnik vlaganja v vojašnico je energetska obnova v letu 2023. Za ogrevanje so namestili dva energetska visoko učinkovita kotla na biomaso, namestili termostatske ventile v prostorih, vzpostavili daljinsko upravljanje sistema in celotno razsvetlavo v vojašnici zamenjali z varčnejšo (Grmadnik, 2023). Pri tem ne gre zgolj za nujno obnovo, temveč za aktivno in sistemsko investiranje v energetska učinkovitejšo infrastrukturo, s čimer prispevamo k skupnemu prizadevanju za znižanje ogljičnega odtisa Slovenske vojske. Vojašnica Boštjana Kekca ima danes v uporabi nekatere vadbene objekte, kot so prenovljene površine za športne igre, zunanji in notranji fitnes ter notranja plezalna stena. Le streljaj od vojašnice sta plezališče Iglica in ferata na strelišču in vadišču Mačkovec. Lokacija vojašnice je ob vznožju severozahodnih Julijskih Alp in karavanškega masiva, kar je odlično izhodišče za usposabljanje vojaških gorskih enot v naravnem okolju.

Časi brezbriznega onesnaževanja so minili in ekološka ozaveščenost je tudi med gorci dobro »uklinjena«. Ne samo da smo pripadniki dolžni izpolnjevati določila pravil službe v Slovenski vojski, zakonodaje, ukazov in notranjih predpisov. Varstvo okolja v vojašnici je del vsakdanje rutine pripadnikov enot, nastanjenih v vojašnici, ki ima urejene zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov tako na prostem kot na hodnikih objektov. Pripadnikom, nastanjenim v vojašnici, je na voljo informativna brošura o varstvu okolja v vojašnici. Ravnanje z odpadki, ki nastajajo z delovanjem vojašnice in vojaškimi dejavnostmi, je

urejeno pretežno prek pogodb z zunanjimi izvajalci. Na vadiščih in streliščih smo tudi pripadniki 132. gorskega polka dolžni spoštovati določila elaboratov, ki določajo ukrepe varstva okolja. Vsak pripadnik je dolžan enkrat na tri leta opraviti e-tečaj o varstvu okolja v Slovenski vojski. Pri načrtovanju dela, usposabljanja in vojaških vaj se prav tako ocenjujejo tveganja in določajo ukrepi varstva okolja. Ti so tudi vključeni v doktrinarna določila zveze Nato, ki veljajo v času skupnih aktivnosti zavezniških in partnerskih držav. Glede na to smo že prepoznali povezavo med okoljevarstvom in bojno pripravljenostjo. Vojaška infrastruktura (vključno z vadbenimi objekti), ki po svoji zasnovi upošteva energetsko-okoljski standard, namreč zagotavlja ustrezne pogoje za nastanitev in usposabljanje enot. Pri tem dosegamo enake ali primerljive rezultate, vendar energetsko in cenovno ugodneje. Kot okoljsko odgovorna organizacija tako delujemo v sozvočju z zahtevami civilne okoljske zakonodaje in potrebo po doseganju bojne pripravljenosti. Kljub uspešnemu delovanju na področju varstva okolja v tem smislu prepoznavamo še nekatere izzive in priložnosti. Če bi te primerno izkoristili, lahko okrepimo podobo 132. gorskega polka in Slovenske vojske kot okoljsko odgovorne organizacije in utrdimo njeno umeščenost v lokalno in širše družbeno okolje. Tak primer je vojaški objekt Rudolfa Badjure na Pokljuki s pripadajočimi objekti. Z obnovo teh bi povečali nastanitvene, skladiščne in vadbene kapacitete gorske enote in Slovenske vojske, vključno z zmogljivostjo smučišča Viševnik. V prenovljenih objektih bi lahko vzpostavili skladiščne prostore za gorniško opremo, namenjeno enotam Slovenske vojske in potrebam civilno-vojaškega sodelovanja. Tako bi nekoliko razbremenili aktivne gorske enote. Propadajoči vojaški objekti na Pokljuki kazijo arhitekturno in krajinsko podobo Triglavskega narodnega parka. Podobno je z vojaškimi objekti Vila 1 in 2 v Vojašnici Boštjana Kekca. Z naraščanjem priliva pripadnikov rezervne sestave in ureditev prostorov načrtovane Gorske šole se zdi utemeljena obnova propadajočih atraktivnih objektov na vhodu v vojašnico. Vse bolj se namreč odmikata načrtovana obnova in ureditev spominskega parka, ki bi imel poleg vizualnega tudi povsem funkcionalni namen za potrebe obrambe. Podobno neuporaben status ima tudi most, ki od vojašnice preči reko Savo proti Kupljeniku. Gre za naložbo v projekt, ki je v skupnem interesu z lokalno skupnostjo in bi kot tak obogatil turistično ponudbo kraja. V koliziji z razvijajočim se plezalnim turizmom v občini Bled se zdijo nujne realizacija prenove plezališča Iglica, ureditev okolice in sklenitev sporazumov, s katerimi bo zagotovljena dolgoročna uporaba plezališča za potrebe vojaškega

usposabljanja. Popotniki in turisti že s konca strnjenegega naselja Bohinjska Bela opazijo objekte vojašnice. S te strani zapuščena nekdanja konjušnica kar kliče po obnovi in ustvarja vtis zapuščenosti. Poleg tega leži vojašnica na prodnatem bregu reke Save. Obilno deževje pospešuje erozije brežine, ki se zajeda na njeno območje. Da bi se izognili dolgoročni omejeni uporabi tega dela vojašnice, se izkazuje tudi nujna sanacija plazov na brežini. Navsezadnje so potrebne tudi naložbe v vadbene objekte (zunanja plezalna stena, športni stadion, ureditev strelišča za strelske simulatorje in zračno puško) ter dodatni nadstreški za vojaška vozila, kar posredno zmanjšuje kumulativne pritiske vojaških dejavnosti na okolje.

Arhitekturna podoba vojaških objektov ter ravnanje pripadnikov 132. gorskega polka in enot Slovenske vojske predstavljata potencial krepitev ugleda vojaške organizacije v lokalnem okolju, še posebno na tako atraktivni lokaciji, kot je občina Bled. Čeprav je Vojašnica Boštjana Kekca v turistično izredno obiskanem domicilu civilno-vojaškega sodelovanja, lahko zgledno postanemo del turistične atrakcije v lokalnem okolju, kot je to že tradicija v nekaterih tujih oboroženih silah, ki vojaški ceremonial uspešno tržijo in promovirajo kot posebnost v lokalnem okolju. Planinci na območju Begunjskega jezera so z zanimanjem fotografirali pripadnike Slovenske vojske in oboroženih sil zavezništva, ki so v letu 2024 sodelovali na mednarodni vojaški vaji Zvezda Triglava. Vaja že vrsto let velja za eno največjih vojaških vaj zveze Nato v gorskem okolju in zunaj vojaških vadišč z vpoklicem zemljišč, skupaj z visokogorjem. Tudi letos je vajo zaznamovala številčno visoka udeležba sodelujočih enot Slovenske vojske in tujih oboroženih sil, katere izvedba ne bi bila mogoča brez aktivne podpore poveljstva 1. brigade in enot Slovenske vojske. Gorski polk Slovenske vojske pa ni oral ledine zgolj z izvedbo mednarodno odmevne gorske vojaške vaje. Gorci smo še posebno aktivni na področju civilno-vojaškega sodelovanja. Sodelujemo pri izvedbi letnih in zimskih taborov MORS in mladi z rekordno udeležbo, podpiramo izvedbo vojaških in civilnih športnih dogodkov ter v sodelovanju s Centrom odličnosti za gorsko bojevanje razvijamo večino gorskega bojevanja. Vse to in še več je dodaten razlog in smoter, da vojašnica potrebuje sodobno vadbeno, skladiščno, športno infrastrukturo, ki bo ustrezala naraščajočim potrebam po usposabljanju in nastanitvi, organizacijskim spremembam ter bo navsezadnje uglašena z zahtevami po varstvu okolja, ki ima izreden pomen tako za usposabljanje, delovanje in bivanje kot za lokalno skupnost.

PRVA S(M)O LJUDJE

Biti podčastnik v Prvi

Praporščak Pavli Fajfar, enotovni podčastnik 10. pehotnega polka

Piše se leto 2024 in 1. brigada pod svojo bojno zastavo koraka več kot 25 let. Če pogledamo nazaj in se ozremo po podčastnikih, si vsak od nas pri sebi našteje nekaj podčastnikov, ki so s svojim delom pomagali tlakovati pot brigade in se nam s tem vtisnili v spomin. Zase lahko rečem, da se spomnim tistih, ki so poosebljali lik pripadnika Prve in izstopali iz povprečja, ne glede na to, v kateri enoti brigade so delovali. Ti podčastniki so bili steber integritete, zagovorniki standardov, psihofizično na visoki ravni, motivirani, skratka resnična hrbtenica vojske.

Kadar imamo v mislih podčastnike, samodejno primerjamo med nekoč in danes. Tako se znajdemo v nekakšnem boju znotraj samega sebe, ko se prepričujemo, kako je bilo včasih vse drugače. Ne da je to le osebna frustracija nekaterih posameznikov, iz te frustracije, ki je posamezniki niso sposobni predelati, se nam nakazuje celo neke vrste organizacijska kultura, ki nam še dodatno pomaga pri prehajanju iz osebka, ki igra vlogo podčastnika v Prvi, v apatično jamraškega podčastnika, ki je nekje na svoji poti izgubil kompas, ki mu daje smer za uresničevanje osnovnega poslanstva. Dajmo to poslanstvo opredeliti z motom podčastnika Slovenske vojske in smo vse povedali.

Ali smo se sposobni spomniti, ko smo prvič vstopili v škornje pripadnika Prve, ko nam je bil nekdo za vogalom vsakih nekaj minut sposoben reči: »Vi mladi danes, pojma nimate, kako smo ga včasih naj... na fazi.

To vašo fazo bi jaz z eno nogo oddelal.« Medtem je minilo dvajset in več let, in glej nas danes. Nekateri nižji, višji ali celo visoki podčastniki, in to mi, za katere so rekli, da smo »šajbe«. Prav je, da se ustavimo in pomislimo o tem, kaj mi danes govorimo za mlajše generacije. Največkrat enako, kot so pred leti govorili za nas. Vprašajmo se, ali so res tako slabi. Dajmo se še na hitro ozreti v zgodovino. Že Aristotel je nekje tam, v zgodovini, ko je živel, zapisal: »Iz teh mladih generacij ne bo nič!« Medtem ko je minilo 2400 let, so te »mlade generacije« prinesle človeštvu neverjeten napredek in tehnološki razvoj. Tako lahko trdimo, da je zgodovinsko dokazano, da na mladih svet stoji. Le priložnost jim je treba dati.

Na podlagi tega trdim, da je prav, da tudi v Prvi sprejmemo mlade z razumevanjem in se ukvarjamo z njimi tako, da jih z voditeljskega vidika kot sledilce potegnemo za sabo v smer, pri kateri bomo skupaj tlakovali pot Prve tudi v prihodnje. Pomembno pri tem je, da pri prilagojenem voditeljstvu, ki ga moramo usvojiti zaradi medgeneracijskih razlik, nikakor ne spuščamo standardov. Na podlagi tega se moramo opomniti in sami pri sebi razčistiti, da pri delu z mladimi vzgajamo prihodnje podčastnike. Najboljši način za to je, da to delamo kot podčastniki, ki smo steber integritete, zagovorniki standardov, psihofizično na visoki ravni, polni samomotivacije in na podlagi tega ostajamo t. i. hrbtenica vojske.

Za Gamse še eno pestro leto

David Justin, S-4 132. gorskega polka

Zdi se, da stena vedno znova dokazuje svojo neizprosnost. Tovarišev iz naveze pa nikjer. Pred nami spet detajl, roke, tresoče se segajo po klinu in bližina bridkega konca je včasih blizu kot mornarju, ki mu je sirena pravkar prenehala igrati sladko melodijo in je nasedel na grozo morskih čeri.

Roke in noge iščejo trdnih stopov, kajti do vrha, ki daje srcu tisti prelestni napoj, je še daleč. Ve, da bo ponovno napolnjeno z igro gorskih vetričev in melodijo bistrh studentev.

Za Gamsi je že dobršen del pestrega leta. Ponovno. Tako se je čas novoletnih počitnic hitro iztekkel in v januarju je že sledila izvedba 51. tradicionalnega tekmovanja Slovenske vojske, Policije in Civilne zaščite v patroljnem teku na smučeh. Sodelovanje pripadnikov 132. gorskega polka je bilo ponovno usmerjeno predvsem v organizacijo dogodka, pripravo prog, delovnih točk, zagotovitev varnostnih ekip in druge logistične podpore ... Skratka, dela ne zmanjka.

Razgibanost vzpona, ki ga morajo Gamsi vedno znova opraviti, se je pokazal konec januarja na tekmovanju iz vojaških gornjskih veščin – Winter Survival 24, ki je potekalo na Češkem.

Da znamo strniti moči, Gamsi vedno znova dokazujemo s pomočjo organizatorjev zimskih športnih dogodkov v Planici, kjer je v začetku februarja Smučarska zveza Slovenije pod okriljem Mednarodne smučarske zveze organizirala mladinsko svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju ter svetovno prvenstvo v teku na smučeh za mlajše članice in člane.

Nismo pozabili niti na domači vrtilček, saj so bili v tem obdobju pripadniki prostovoljne pogodbene rezervne sestave (PPRS) vpoklicani za izvedbo obveznega usposabljanja. Prav tako ves čas skrbimo za lastno usposobljenost in skozi vrsto usposabljanj (učitelj smučanja in teka na smučeh, obnovitveni tečaji za inštruktorje vojaškega gorništvaja modularna usposabljanja idr.) že v prvem polletnem obdobju obnavljamo in tako ohranjamo lastno znanje.

Tu pa se zgodba ne konča. Vsakič znova nase opozarja naš mladež. S prvim dnevom zimskih počitnic se je z zborom v ljubljanski Vojašnici Edvarda Peperka začel letošnji tabor MORS in mladi. Tega v dveh terminih organizira Ministrstvo za obrambo, ob podpori različnih enot SV pa ga izvajajo pripadniki 132. gorskega polka.

Da je dolina pod Poncami naš drugi dom, dokazujemo s sodelovanjem pri izvedbi smučarskih poletov v Planici. Podpora Slovenske vojske tega nacionalnega dogodka je že vrsto let zaupana 132. gorskemu polku, in tako je bilo tudi preteklo zimo.

Smer pa s svojo težavnostjo ne dopušča kaj dosti oddiha. Takoj po izvedbi MVV Planika, kjer smo gostili pripadnike oboroženih sil ZR Nemčije in se usposabljali iz vojaškega gorništvaja, je v vojaškem objektu Rudolfa Badjura na Pokljuki potekal

Mednarodni zimski tabor podčastnikov Nata in partnerskih držav. Že sedemnajsti po vrsti. Na taboru, katerega cilj sta krepitev in vzdrževanje kohezivnosti, solidarnosti in enotnosti skozi usposabljanje osnov vojaškega gorništvaja, je sodelovalo 36 udeležencev iz 21 držav.

Torej, zanimanje za taka usposabljanja ne pojenja. O tem govori tudi mednarodno usposabljanje, poimenovano Chamois Strike. Na usposabljanju smo maja gostili oborožene sile Belgije in Luksemburga ter Srbije. Izvajali smo individualne in kolektivne gornjske veščine ter postopke letnega gorništvaja.

Pred odhodom na zaslužene poletne počitnice nas je čakalo srečanje, ki ga narekuje Mednarodno združenje vojaških gorskih smemo pozabiti, da je bilo šole Slovenske vojske v preteklega tisočletja velik bile vse sile, politične in usmerjene k pridruženju

šol (IAMMS). Ne sprejete Gorske zadnjem desetletju dogodki, saj so s tem tudi vojaške,

sodobnim vojaškim organizacijam večjega formata. IAMMS to zagotovo je. Za nas je bil to v tistih časih, ko smo si še gradili status v skupnosti zavezniških držav, pomemben mejnik, saj smo kot alpska država z bogato gorniško tradicijo lahko začeli nastopati kot enakovreden partner.

Dr. Klement Jug je pred okoli sto leti pri svojih prvenstvenih vzponih v slovenska gorstva zapisal misel, ki jo je vredno upoštevati: kako ničev postane mož samo ob besedah. Hotel je izpostaviti pomembnost dejanj in da le ta nekaj štejejo. Tega se v 132. gorskem polku dobro zavedamo. Od 3. do 7. junija so se v raji pod Karavankami zbrali pripadniki 15 držav na srečanju IAMMS, ki ga je drugič v zgodovini gostila Slovenija. Prisostvovalo je skoraj sto aktivnih udeležencev. Dogodek je svoj vrhunec doživel 6. junija, ko je bila izvedena dinamična vaja, katere rdeča nit je bila premičnost v gorah v letnem času. Gostje in sodelujoči so lahko opazovali različne tehnike premikanja in premagovanja ovir v gorskem svetu, od padalskih skokov, uporabe vrvene tehnike ter naprav do motornih koles.

Dogodek je bil eden pomembnejših v iztekajočem se letu in velja spomniti, da je bil uspešno izpeljan predvsem zaradi dela in truda pripadnikov 132. gorskega polka.

Na izredno povečano zanimanje mladih za sodelovanje na taborih MORS in mladi se poskušamo odzvati tudi v Slovenski vojski. Tako se je letos na termine taborov odzvalo že več kot sedemsto mladih. Seveda je del tega bremena nosila tudi naša enota, saj je bila nosilka poletnega termina od 1. do 6. julija. Tematike so bile konceptualno podobne zimskemu taboru, le da se poleti temu primerno izvajajo gorniške veščine – plezanje in načini premika v kopni steni. Namen dejavnosti je bil na zanimiv način približati vojaško življenje mladim ljudem in tako spodbuditi njihovo motivacijo za delo in zaposlitev v vojski.

Inštruktorji 132. gorskega polka so iskano blago. S svojim znanjem in veščinami so podprli tudi Vojaški tabor za dijake in študente, ki je kmalu za omenjenim taborom potekal v Vojašnici Boštjana Kekca in na vadbišču Mačkovec. Na plezališču Iglica so prikazali gorniške veščine, udeleženci pa so se lahko preizkusili v spuščanju po vrvi. Pri tem so inštruktorji poskrbeli za varno izvedbo aktivnosti in popestritev tabora, ki se je končal v drugi polovici julija.

Najbolj pa smo ponosni, da lahko del slovenske trdoživosti v gorah izpričamo tudi v polku. Del te je namreč sodelovanje na mednarodni vojaški vaji Zvezda Triglava (Triglav Star). Vaja je od leta 2015 prerasla okvire dvostranskega sodelovanja med

Slovensko vojsko oziroma 132. gorskim polkom in vojsko Združenega kraljestva. Letos so se na vaji usposabljali ali kako drugače sodelovali pripadniki iz desetih tujih držav: Združenih držav Amerike, Češke, Madžarske, Združenega Kraljestva, Italije, Nemčije, Severne Makedonije, Avstrije, Španije in Romunije. Skupaj s pripadniki Slovenske vojske je vajo soustvarjalo več kot sedemsto udeležencev.

Konceptualno je bila vaja razdeljena po fazah: (1) priprave, (2) individualno usposabljanje, (3) kolektivno usposabljanje, (4) bojevanje in (5) konsolidacija. V praksi je to pomenilo: (1) načrtovanje in vojaški proces odločanja, (2) gorniške veščine in bojni drili, (3) taktika malih enot, (4) situacijska vaja in (5) čiščenje, analiza in logistična sanacija.

Udeleženci so tako imeli priložnost utrditi svoje gorniške veščine z uporabo različnih načinov premagovanja terena v gorah (plezanje, spust po vrvi, izdelava vrvnih ograj, žičnica). Situacijske vaje na pobočjih in širšem območju vrhov Karavank z najvišjim predstavnikom Stolom, pa do Vrtače in masiva Begunjščice, so bile izbrane, da so enote lahko urile svoja taktična delovanja v gorah. Vse to se je stopnjevalo in doseglo vrhunec z izvedbo zaključne vaje. Gostila jo je Zelenica, planina, objeta na eni strani z grebenom Begunjščice, na drugi s pobočji Stola, Vrtače in mejnega grebena z Republiko Avstrijo.

Oddiha še ni. Gora vedno znova poskuša pokazati, kdo je gospodar. Bliža se konec leta in čas, ko bomo lahko zasadili zastavico na osvojenem vrhu. Poleg že opisanih večjih dogodkov smo sproti odpravili s skrbjo za lastno usposobljenost in vojaškošportna tekmovanja na domačih tleh (tekmovanje oddelkov, Brajnikov memorial ...) ter manjše dogodke na civilno-vojaškem področju.

Do zdaj premagani vzponi in vse spremljajoče težave pa nas le krepijo in nam dajejo moč, da ponovno okusimo tisto gorniško slast, ki jo ponujajo naši očaki.

Prva brigada s še enim usposabljanjem za operaterje radijskih in telefonskih naprav

Nadporočnik Adam Vrtačnik, namestnik poveljnika Čete za zveze 1. brigade

Pripadniki Čete za zveze so v Ajševici organizirali usposabljanje z ameriškimi kolegi iz 173. zračnodesantne brigade (173rd Airborne Brigade). Njihova četa za zveze namreč od lanskega leta ponovno izvaja usposabljanje za operaterje radijskih in telefonskih naprav (angl. *Radio-Telephone Operators – RTO*).

Med 4. in 8. marcem je Četa za zveze 1. brigade izvedla specialistično usposabljanje z zavezniškimi silami ameriške vojske (173rd Airborne Brigade), ki so stacionirani v Vincenzi, Italija. Dvostransko sodelovanje poteka že od leta 2018 in je bilo po obdobju covida ponovno vzpostavljeno leta 2023.

Tako je četa med omenjenim obdobjem izvedla že tradicionalno usposabljanje, imenovano RTO Academy. Tokrat so nas obiskali ameriški kolegi v Ajševici. Med usposabljanjem so pripadniki osvežili znanje iz radijskih naprav, ki jih uporabljata SV in

ameriška vojska. Gre predvsem za sisteme ročnih radijskih postaj proizvajalca Harris. Tako so slušatelji v prvem sklopu osvežili znanje iz programiranja naprav: ročno programiranje in programiranje prek prednaloženih/programiranih načrtov zvez. Sledil je uporabniški del usposabljanja, na katerem so slušatelji uporabljali naprave in vzpostavili zvezo med različnimi uporabniki/napravami. Zadnji del je bil vzpostavitev zveze prek satelita. Tako so slušatelji praktično izkusili postavitve prenosne satelitske antene, žargonsko »smrekice«, ter z ročnim programiranjem vzpostavili zvezo s satelitom.

Namen RTO Academy ni le specialistično skupno usposabljanje, temveč pomeni tudi izmenjavo izkušenj med uporabniki. Prav tako je prosti čas na usposabljanju namenjen druženju na različnih športnih aktivnostih.

Ponosni, da služimo kralju bojišča

Stotnik Martin Ličen, poveljnik Baterije za ognjeno podporo v letih 2022 in 2023

Leta tečejo, spomini ostajajo. Je že tako v človeški naravi, da lepi dogodki ostanejo v spominu, tisti malo manj lepi pa grede počasi v pozabo. V teh desetih letih je bilo veliko več tistih dogodkov, ki se jih z veseljem spominjaš, ki jih s sodelavci rad podoživljaš, se ob njih nasmeješ in dobiš potrditev, da si se odločil za pravo poklicno pot.

Leto 2013 je najbolj zaznamovalo preoblikovanje organiziranosti enot Slovenske vojske, ukinitvev 460. artilerijskega bataljona ter oblikovanje dveh baterij za ognjeno podporo (BATOP) na ravni SV. Večina pripadnikov je preoblikovanje dočakala na misiji, saj je bil 460. artilerijski bataljon nosilna enota za oblikovanje čete INDIA, ki je na Kosovu delovala v sklopu SVNKON 27 Kfor med aprilom in oktobrom 2013. Velika novost v organiziranosti sil je predstavljala umestitev voda kontrolorjev združenih ognjev v BATOP.

Leto 2014 bi lahko označili kot leto naravnih nesreč. Žledolom na Postojnskem smo občutili neposredno, saj je enota nastanjena v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni. Na območju

Postojne smo pripadniki BATOP februarja sodelovali pri odpravljanju posledic, ki ga je na električni infrastrukturi in v gozdovih pustil žledolom. Kmalu zatem je sledila pomoč pri zaježitvi poplav na Planinskem polju, Cerkniskem jezeru, v Knežaku in Loški dolini.

V letu 2015 smo oblikovali modul minometnega voda kalibra 120 mm, ki je deloval v sklopu motorizirane bataljonske bojne skupine 1. brigade. Glavne vaje in aktivnosti v tem ciklu so bile vaja Takojšnji odgovor. Vod se je je udeležil na vadišču Slunj na Hrvaškem in nadaljeval na vadišču Poček z vpoklicanimi zemljišči. Z artilerijsko ognjeno podporo smo podprli izvedbo pehotnih taktičnih vaj z bojnim streljanjem na ravni oddelkov in vodov motorizirane bataljonske bojne skupine skupaj z artilerijskimi kolegi iz 173. brigade ameriške vojske v Evropi.

S podajanjem znanja na vedovnih in drugih tečajih se znanje ohranja. Za njegovo nadgradnjo in razvoj stroke pa smo se poleg vaj in tečajev doma udeleževali usposabljanj, tečajev in šolanj tudi v tujini. Vaje Saber Junction, Serpentex in Jawtex so samo nekatere od

številnih v tujini, ki so se jih udeleževali kontrolorji združenih ognjev. V Združene države Amerike smo napotili častnike na štabno šolanje na artilerijskem področju (*Field Artillery Captain Career Course*), tečaj za koordinacijo ognjene podpore (*Fire Support Coordination Course*) in nadaljevalni tečaj za podčastnike v ZDA (*Infantry Unit Leader Course*). Kot prvi pripadnik SV se je naš pripadnik udeležil in končal tečaj za opazovalce združenih ognjev (*Joint Fires Observers Course*) v Nemčiji. Prav tako smo se v Nemčiji pri ameriški vojski udeležili usposabljanja iz ravnanja z oborožitvijo top-havbica M777, v Avstriji pa so se naši prednji opazovalci udeleževali usposabljanja na simulatorju, obiskali pa smo tudi podoben simulator v Italiji pri 173. brigade ameriške vojske v Vicenzi. V BATOP smo gostili pripadnike ameriških marincev, ki so izvedli usposabljanje iz načrtovanja ognjene podpore. Na neuradnem obisku pa smo gostili tudi hrvaške kolege iz topniško-raketnega polka iz Bjelovarja in artilerijskega bataljona iz Slunja.

Sodelovanje se kaže tudi z drugimi enotami zunaj 1. brigade. Redno sodelujemo s Centrom za usposabljanje kontrolorjev združenih ognjev/15. brigado vojaškega letalstva in zračne obrambe, za katero izvajamo artilerijska in minometna streljanja v podporo tečajev za kontrolorje združenih ognjev, naši pripadniki pa kot inštruktorji delujejo na tečajih za opazovalce združenih ognjev. S tehničnim zavodom izvajamo streljanja z namenom testiranja oborožitve in streliva. Z njimi smo na hrvaškem strelišču Žečevo pri Šibeniku izvedli tudi streljanje na razdalji 20 kilometrov, kar je največja razdalja, na kateri smo kadarkoli streljali.

Kar šest let je trajala angažiranost SV in s tem tudi BATOP v odzivanju na povečan val nezakonitih prehodov južne državne meje in migrantsko problematiko. Sprva kot del operacije Begunec in pozneje kot del operacije Odboj smo skupaj z vsemi enotami SV in Policijo sodelovali pri varovanju zbirnih centrov, postavljanju začasnih tehničnih ovir na južni državni meji ter pozneje pri patroljiranju s Policijo na območjih Ilirske Bistrice in Kopra.

BATOP je bila nosilna enota SVNKON 06 eFP in s tem prva enota SV, ki je na območju delovanja v tujini opravljala naloge posredne ognjene podpore. V Latviji je kontingent deloval od decembra 2019 do junija 2020 z minometnim vodom in oborožitvijo MN9 kalibra 120 mm. V njegovo sestavo je bila dodana še skupina prednjih opazovalcev s pripadniki oboroženih sil Črne gore. Obdobje enoletnega usposabljanja in delovanja po svoji specialnosti je bila izrednega pomena za krepitev kolektiva, predvsem pa je bila to možnost

za nemoteno osredotočeno delo na področju, ki ga najbolj poznamo. Vod je bil kadrovsko popolnjen, kar je za razvoj vodstvenega in poveljniškega kadra odlična, a žal vedno redkejša priložnost. BATOP je na misiji imela odlične pogoje za usposabljanje v mednarodnem okolju, SV pa je po vrnitvi v domovino postala bogatejša za visoko usposobljeno enoto ognjene podpore.

Leto 2022 je za BATOP pomenilo novo napotitev na misijo eFP, tokrat kot 12. kontingent v rotaciji 23-01. V ognjeni vod havbic TN 90 kalibra 155 mm, ki je sestavljal osrednji del kontingenta, so bili dodani še pripadniki oboroženih sil Črne gore in Severne Makedonije, ki so sestavljali dva havbična oddelka na naši oborožitvi. Skupaj z vodom so izvedli sedemtedensko integracijsko usposabljanje, ki je vključevalo osnovno usposabljanje iz ravnanja s havbico in taktičnih postopkov voda na terenu, taktično bojno streljanje oddelkov in artilerijsko bojno streljanje voda, končalo pa se je s preverjanjem končnih operativnih zmogljivosti pred odhodom na misijo v Latvijo v začetku decembra. Vod je bil v organizacijo bataljonske bojne skupine pod poveljstvom kanadske vojske priključen k drugim artilerijskim baterijam, ki so sestavljale jedro za pozneje oblikovan artilerijski bataljon eFP. Strokovnost našega kadra se je pokazala v nemoteni integraciji v artilerijsko skupino, enakovreden člen pa smo bili tudi v primerjavi z oborožitvenimi sistemi, s katerimi so razpolagale kanadska, slovaška in španska baterija.

Skozi nekoliko kronološki pregled aktivnosti in usposabljanj v letih od 2013 do 2024 je jasno vidna pot BATOP 1. brigade. S pripadniki smo v zadnjih desetih letih sodelovali na misijah Kforja 27, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 43, 47 in 49 na Kosovu, na misijah eFP 1, 2, 10 in 13 ter kot nosilna enota kontingentov eFP 6 in eFP 12 v Latviji. Vključeni smo bili v sestavo motorizirane bataljonske bojne skupine 1. brigade z minometnim vodom, prednjimi opazovalci in kontrolorji združenih ognjev, naši pripadniki so bili del motorizirane bataljonske bojne skupine 72. brigade in treh rotacij zmogljivosti Bojne skupine Evropske unije (EUBG). Organizirali in izvedli smo sedem usposabljanj za pridobitev specialističnega VED-a podčastnika artilerije in dve usposabljanji za pridobitev specialističnega VED-a častnika v artileriji. Skoraj vsako leto smo izvedli še vedovna specialistična usposabljanja za vojake v artileriji in tečaje za navajalce minometnega ognja za potrebe napotitev na misijo eFP v Latvijo. S tem smo veliko dela in truda vložili v ohranjanje artilerijske stroke in znanja. Uspešno smo gradili karierne poti perspektivnih vojakov

in podčastnikov, kar prav tako omogoča velik razvojni potencial za prihodnja obdobja. Opazno je, da se v artilerijski rod v zadnjih 25 letih ni vlagalo finančnih sredstev in da je oborožitev in specialistično opremo nujno treba modernizirati ter enoto popolniti z manjkajočimi sredstvi in kadrom. Vloga artilerije v vojni še zdaleč ni postranska ali zastarela, kar se jasno kaže v trenutni vojni v Ukrajini in je, kot kaže, ključni dejavnik za prevlado na bojišču. Vendar lahko z gotovostjo povemo, da se je naredil ogromen osebni in strokovni razvoj naših pripadnikov, ki bodo lahko izkušnje s pridom prenašali na prihodnje rodove artilercev.

Žal smo se v tem času morali posloviti od pripadnika in kolega artilerca, vojaka Mihe Lundra, ki se je leta 2016 smrtno ponesrečil v prometni nezgodi. Miha je posmrtno prejel bronasto medaljo Rodovskega bataljona, ki jo je prevzel njegov oče. Nasmeh s solzami na licih prisotnih na podelitvi pa so bili dokaz, da je tovarštvo neminljiva in trajna vrednota.

Mnogo je princes in princev in ena je kraljica, ampak ve se, kdo je kralj na bojišču. Naj živi kralj!

Četa vojaške policije

Stotnik Robert Gorenčič, poveljnik Čete vojaške policije

Trenutno je poveljnik Čete vojaške policije 1. brigade stotnik Robert Gorenčič. Njegov namestnik je nadporočnik Uroš Črnigoj, četni podčastnik pa je štabni vodnik Uroš Artač.

Četa vojaške policije 1. brigade (ČVP) je prisotna na vseh večjih dogodkih (vajah in usposabljanjih Slovenske vojske doma in v tujini ter pripadnikov tujih oboroženih sil na aktivnostih usposabljanjih in vajah v Republiki Sloveniji). Pripadniki so sodelovali na usposabljanju v tujini, v Hohenfelsu v Nemčiji, kjer so usposabljali tuje oborožene sile MTT Kfor 33 MRE iz postopkov nadzora množic in nemirov. Prav tako so podpirali mednarodno vojaško vajo Bayonet 1, Bayonet 2, Bayonet 3 in Locked Shields v Sloveniji ter zagotavljali podporo nalogam podpore države gostiteljice oboroženim silam ZDA in Španije za izvedbo aktivnosti Krpan 1, Krpan 2, Krpan 3. Sodelovali so pri varovanju premikov domačih in tujih delegacij ter spremljanju vojaških kolon SV in tujih oboroženih sil. Varovali so obiske tujih vojaških plovil. Kot inštruktorji so usposabljali nove pripadnike za zaposlitev v Veščinskem centru v Vipavi. Četa je bila prisotna na vseh večjih dogodkih pri promociji SV in vključevanju mladih na vojaških taborih, zaposlitvenih sejmih in seznanitvah z vojaško dolžnostjo.

V sodelovanju s policijo (centrom za varovanje in zaščito) sta se iz ČVP usposabljanja iz taktike

in tehnike varovanja oseb udeležila in usposobila dva pripadnika. Na tečaju United Nations Military Police Course, ki je potekal na Danskem, pa je svoje vojaškopolijsko znanje izpopolnjeval en pripadnik.

Pripadniki sodelujejo na misijah v tujini kot vojaški policisti ali po potrebi tudi popolnjujejo druge dolžnosti. V tem času so bili na misijah Kforja, eVA, eFP, Euforja.

Pripadniki in poveljujoči so se morali prilagoditi nalogam kljub odhodom vojakov in podčastnikov iz enote. Okrnjena enota kljub vsem izzivom in težavam deluje, kot od nje zahtevata zakon o obrambi in SV. Z odprtimi rokami sprejema kandidate, ki bi si želeli postati vojaški policisti, in jih v sodelovanju s ČVP 72. brigade in Specialno enoto vojaške policije usposablja ter usmerja do končnega cilja – postati del Čete vojaške policije 1. brigade.

Naziv najboljšega podčastnika za leto 2023 si je prislužila štabna vodnica Nadja Šibila, za najboljšega vojaka leta 2023 pa je bil izbran desetnik Igor Jeršin. Za najboljšega slušatelja generacije po izboru slušateljev na kariernem podčastniškem izobraževanju v ZDA se je izkazal štabni vodnik Uroš Artač. Na šolanju SNCO Advanced Course pri ameriških marincih si je zato prislužil posebno priznanje.

Četa vojaške policije 1. brigade vedno deluje skladno z motom ČASTNO IN PREDANO.

Inženirska četa 1. brigade

Desetnik Marko Bučar, POČ 1. brigade

Inženirska četa 1. brigade je v preteklem obdobju svoje poslanstvo izpolnjevala z udeleževanjem na vojaških izobraževanjih in usposabljanjih ter vojaških vajah. V četi so prav tako uspešno izvajali VED častnika in podčastnika inženirstva.

Celotno preteklo leto so zaznamovale aktivnosti enote v okviru načrta zaščite, reševanja in pomoči Vihra.

Pri tem so zaradi specifičnega znanja in opremljenosti pripadniki sodelovali pri odpravi posledic ob naravnih nesrečah, ki so prizadele Slovenijo.

Pripadniki so ob vsaki aktivaciji načrta Vihra pokazali izjemen čut za sočloveka in se v največjem številu odzvali klicu na pomoč sodržavljanov. Svoje strokovno znanje, pridobljeno skozi leta izkušenj, so uporabili v usklajenem prizadevanju SV za delovanje v najtežjih razmerah.

V sklopu najhujše ujme avgusta 2023 so s težko gradbeno mehanizacijo na zahtevnem terenu utirali pot do odrezanih vasi in omogočili, da so drugi deležniki lahko opravljali svoje naloge. Sodelovali so tudi pri čiščenju naplavin in skrbeli za čimprejšnjo normalizacijo razmer. Četa je na območju celotne Slovenije izvedla podrobna izvidovanja uničenih mostov in imela vodilno vlogo pri montaži nadomestnih mostov Mabey C-200. Prav tako so pripadniki sodelovali pri montaži doniranih mostov

različnih proizvajalcev. Tudi po končanem načrtu Vihra je četa ostala na terenu v sklopu podpore državnim organom in v sodelovanju s sestrsko enoto odpravljala posledice poplav v Mežici.

Poleg teh izrednih nalog je enota izvajala vzdrževanje infrastrukture SV in prispevala k rednemu vzdrževanju cestne infrastrukture v RS z montažo mostov C-200. Pripadniki so se usposabljali doma in v tujini ter novo znanje prenesli na sodelavce in tako omogočili optimalnejše opravljanje vsakodnevnih rednih nalog. Četa je redno sodelovala pri usposabljanju drugih enot s področja min in nevarnosti neeksploziranih ubojnih sredstev, z izvajanjem imitacij na vojaških vajah ter v sklopu podpore premika za pripadnike na različnih stopnjah usposabljanj v SV organizirala usposabljanja iz premagovanja vodnih ovir z uporabo formacijskih in neformacijskih sredstev.

Prav tako je z inštruktorskim kadrom in s prikazom ter seznanitvijo s premagovanjem vodnih ovir aktivno sodelovala pri izvedbi tabora MORS in mladi. V sklopu civilno-vojaškega sodelovanja je z gradbeno mehanizacijo uredila komunikacije v občini Bač.

Inženirska četa je s svojim delovanjem vedno angažirana pri vseh aktivnostih Slovenske vojske. Tudi v prihodnje bo, kolikor mogoče, podpirala delovanje 1. brigade in celotne Slovenske vojske.

Začetek zgodovine Protioklepne čete

Desetnik Marko Bučar, POČ 1. brigade

Začetek zgodovine Protioklepne čete

Začetki protioklepne čete segajo v leto 2013, ko se je pri preoblikovanju Slovenske vojske ustanovila Protioklepna četa v Rodovskem bataljonu s prvim namestnikom poveljnika stotnikom Vilkom Ostankom. S preoblikovanjem iz protioklepnega voda 10. motoriziranega bataljona v Protioklepno četo Rodovskega bataljona, smo se srečali z novimi izzivi, ki jih prinaša delo v četi. Prva prava naloga protioklepne čete je bila v juniju 2013, ko so vse enote Rodovskega bataljona predstavile tehnike in oborožitev na otvoritveni slovesnosti vaje Premik 2013 v Divači.

Leta 2022 smo v Protioklepni četi dobili novega poveljnika, in sicer podpolkovnika Dragana Marića, poveljnika Rodovskega bataljona 1. brigade, in novega četnega podčastnika štabnega vodnika Janeza Tekavca, konec leta 2022 pa še novega poveljnika voda poročnika Roka Stareta. V začetku leta je protioklepna četa pridobila tri nove vzdrževalce na I. stopnji sistema Spike, ki so dva tedna nabirali znanje o tehničnih lastnostih, vzdrževanju, popravilih in spoznavali

orodje ter rezervne dele sistema Spike. Zaradi obsežne migrantske krize smo kljub pomanjkanju pripadnikov pomagali civilni policiji pri nadzoru državne meje v TOA Gams v Primožih in delo v namenskem vodju Odboj v Primožih. Zaradi obnove Vojašnice Edvarda Peperka se je sredi leta 2022 Protioklepna četa preselila sedež v Vojašnico Franca Uršiča v Novem mestu. S pomočjo vezistov Rodovskega bataljona 1. brigade smo tudi opravljali tedensko nalogo varovanja Kamne Gorice in varovanje Vojašnice Ivana Cankarja. S prihodom poročnika Roka Stareta in štabnega vodnika Janeza Tekavca je v Protioklepni četi zavel novi veter in četa se je začela razvijati. V letu 2023 smo opravili protioklepni VED 11104 in tako pridobili 21 novih pripadnikov, ki bodo sodelovali skupaj s starimi protioklepniki v novih izzivih v letu 2024.

Življenje – misija miru

Vojaška uslužbenka Nina Dobrajc, pastoralna asistentka, in pripadniki 1. brigade

»Pojdite in živite v miru« ali »Ite, missa est«. Latinski izraz »missa« v resnici pomeni poslanstvo, misijo. Besede, ki jih duhovnik izgovori ob sklepu svete maše, so pravzaprav opomin vsem nam, da smo poslani ponesti mir naprej v svet. Izražajo prvobitno človekovo potrebo po dušni blagosti in harmoniji v odnosih z drugimi ustvarjenimi bitji. Mir, ki se začne znotraj posameznika, v njegovem umu in srcu se širi navzven v sočutje do vseh in vsega, kar ljubi: družino, prijatelje, sodelavce, domovino, in torej odločilno vpliva na mir ter blaginjo celotne skupnosti.

Mir je v resnici osrednja človekova vrednota, česar se posebej dobro zavedamo pripadniki. Vendarle smo ščit obrambe in orodje poguma, ljubezni, domoljubja in tovarištva. Zavedamo se, da v teh spremenljivih časih tako notranji kot zunanji mir še zdaleč nista samoumevna. Zato je vsak izmed nas poklican, da živi iz miru in za mir. Tudi Prve in Prvi, ki so zapisali ...

- Mir je občutek blaženosti, do katerega prideš redko. Je stanje duha.
- Mir? Da lahko vsi ljudje živijo v skladu s svojimi vrednotami, da niso ogroženi in se počutijo varne. Zame je mir trenutno stanje v Sloveniji. In nedeljsko popoldne na terasi, noge na mizi in pivo v roki.
- Miren sem, kadar sem prazen, kadar ne razmišljam. Npr. ko se na vrhu hriba uležem na travo. Mir enačim z umirjenostjo.
- Zame je mir to, da lahko zvečer v miru zaspim in ni ničesar, kar bi mi kratilo spanec.
- Pomirjen sem, ko vem, da lahko počnem stvari, ne da me neki zunanji dejavniki vznemirjajo ali določajo. In ko vem, da so moji domači varni in pomirjeni.
- Dokler nisi ti prišla, je bil mir. Da ni stresa. Da ni zvonjenja telefonov. Največji mir imam na vikendu.
- »SI VIS PACEM, PARA BELLUM.«
- Mir je blagostanje: družinsko, finančno, družbeno.
- Pri definiciji miru sem misica: Želim si, da na svetu ne bi bilo vojn, želim si miru za vse ljudi.
- Mir je stanje duha in zavesti, kadar se počutim varno, obkroženo z ljudmi, na katere se lahko zanesem in jim zaupam – tako v okviru družine kot službe, sosese, države.
- Mir je moj dom.
- Kadar sem doma z družino, sem najbolj mirna.
- Spokojnost. Kadar se imam čas posvetiti sočloveku – to, kar mnogim med nami manjka ...
- Najbolj mirna sem, kadar sem sama in me nihče ne moti.
- Zame je mir največja sreča, največja vrednota, ker vem, kaj pomeni, kadar ga ni. Kdor ni doživel vojne, se ne zaveda, kakšna sreča je živeti v miru. Zame ni lepšega pozdrava, kakor je duhovnikov »Mir z vami!«.
- Zame je mir idealno stanje, ki omogoča vsem ljudem živeti v harmoniji, brez strahu pred nasiljem ali vojno. Umirjenost, zadovoljstvo, ravnotežje v lastnem duhu in mislih pa predstavlja moj notranji mir.
- Mir mi daj! Delo imam.
- Obisk osamljenih vrhov v naši lepi deželi. Tam gori vedno najdem svoj mir.
- Veliko, še več, kot si mislim. Zame je mir božji blagoslov. To je stanje, v katerem nam ne more nihče nič hudega storiti. Počutimo se varne, srečne, zadovoljne, čeprav se okrog nas vse podira. Mir je nekje globoko v nas in najprej ga moramo poiskati v sebi. Beseda mir pomeni slogo, ljubezen.
- Kadar sem doma, hočem mir, da preberem knjigo in v miru pregledam e-pošto ter da me ljudje ne spravljajo ob živce s kosilnico v nedeljo zjutraj. Kadar sem v službi, hočem mir, da mi ne bo treba gledati smrti, propada in destrukcije domovine, katere smo ljudje zmožni, in umreti nekje v jarku. Mir je arbitrarno stanje in je najkrhkejša stvar, ki jo razbije najmanjša človeška neumnost. Kadar vojska govori o miru, rada pozabi na svoje pravo poslanstvo. Pozabili smo, kako visoka in kakšna je cena miru, ki ga imamo zdaj. Mir je edina dobrina, ki se plača s krvjo. Moj mir? Da vem, da bo vse v redu, ko gre vse k vragu, da sem na pravi poti, ker imam pravo vizijo, da bomo uspeli, ker se bomo obranili in obstali, da lahko rečem ne in odidem, ko ni v skladu z mojo moralo, da imam vedno še nekje izhod iz krizne situacije, da vem, da grem lahko še nadaljnji kilometer. Miren sem, ker vem, da lahko vse to.
- Zame je mir, ko lahko pridem v službo, ker to pomeni, da smo doma vsi zdravi.
- Zame predstavlja mir stanje duha, ko imaš moč, da se vsemu nasmehneš, predvsem pa, da se ne jeziš na

nikogar, ki ne dela po tvojem, in da obvladaš vsako situacijo, ne da bi krivil druge. To je kakovost, ki izhaja iz moči sprejemanja.

- Zdi se mi, da besedo mir pogosto uporabljamo, ne da bi natančno vedeli, kaj pomeni. Podobno kot govorimo o ljubezni ali svobodi in ima o tem pojmu vsak svojo predstavo. Kadar razmišljam o miru, mi na misel pride hebrejska beseda šalom, ki pomeni ne samo odsotnost vojne in medsebojnih konfliktov, temveč tudi blaginjo, popolnost, aktivno sožitje. Ob iskanju miru v sebi se notranjega nemira najlažje znebim z razmišljanjem besed svetega Avguština: »Nemirno je moje srce, dokler ne spočije v Tebi.« In mir najdem, kadar svoje misli, besede in dejanja odvrnem od vsega, kar ni dobro, kar Bogu ni všeč.
- Zame je mir kot sončen dan brez oblakov, kadar se počutim pomirjen in sproščen. Je občutek tišine in notranjega zadovoljstva, kadar se umiri vse okoli nas.
- Moj mir je takrat, ko objamem sina in v njegovih očeh vidim, koliko ljubezni nosi v srcu. Takrat vem, da delam dobro in ljubim močno. Mirna in pomirjena sem, odkar se ne tlačim več v kalupe in ne bežim pred notranjo resnico. Mirna sem, kadar so moji dragi zdravi. Mirna sem, kadar objamem nekoga, ki trpi in mu olajšam bolečino. Mirna sem, kadar molim in Bogu predam svoje skrbi. Takrat vem, da je vse dobro in je za vse poskrbljeno.
- Mir ni morje, ki počiva, ker njegova gladina ni nikoli vzvalovila. V nasprotju s splošnim prepričanjem mir ni lagodno stanje v odsotnosti vznemirjenja. Ni zadovoljstvo in sreča v odsotnosti tegob in trpljenja. Mir je tišina, ki nastopi, ko se nevihta poleže.

Je zavedanje, da je cena zanj vse, kar se je zgodilo v njegovem imenu, zanj in pred njim.

Sprejetje in dodelitev smisla vsem napakam, ki so vodile na pravo pot. Mir je bridko spoznanje, da razlika med dobrim in slabim obstaja samo v njuni neločljivi medsebojni povezanosti.

- Mir – »čas brez vojn«, »čas med dvema vojnama«.
- Zame je MIR čas, ki mi omogoča, da lahko delam oziroma se ukvarjam s stvarmi po lastni izbiri z lastnim tempom na lasten način.
- Mir je vrednota, ki se v današnjem času lahko primerja z največjo vrednoto človeka – ZDRAVJEM.

Želiš si ga sebi in drugim, vendar nikoli ne veš, kdaj ga lahko izgubiš.

Obe vrednosti je treba gojiti, vzdrževati in živeti, ob tem pa biti pripravljen na trenutek, ko ju izgubiš.

- Kot devetnajstletnik sem se neposredno srečal z grožnjami vojne in neposredno agresijo sovražnika na mojo domovino. Ta izkušnja je močno zaznamovala moj pogled na mir in njegovo izjemno vrednost v mojem in našem svetu. Kadar pomislim na mir, ne gre zgolj za odsotnost vojne, temveč za globlji občutek varnosti, svobode, stabilnosti in strpnosti med ljudmi. Moja izkušnja je izoblikovala moje prepričanje, da je mir temeljna potreba vsake družbe, ki si želi napredka in blaginje.

Danes mi kot očetu, partnerju in prijatelju mir predstavlja vrednoto, ki mi omogoča gradnjo trdnih odnosov, ki temeljijo na spoštovanju, razumevanju in sočutju. Mir mi zagotavlja varnost in notranji mir v mojem življenju ter življenju mojih najdražjih ter varno in ljubeče okolje za mojo družino in prijatelje. Kot častniku SV pa mi mir pomeni zaščito nacionalne varnosti, stabilnost in zavezanost obrambi moje domovine. Mir dojemam kot rezultat trdega dela, pripravljenosti za obrambo ter odvrnitve groženj, s čimer se zagotavljata varnost in blaginja državljanov. Pomembno je, da se zavedamo svoje vloge in sprejemamo odgovornost, da s svojimi dejanji, odločitvami, predanostjo k strpnosti, dialogu ter obrambi skupnih vrednot soustvarjamo temelje trajnega miru in vsak dan prispevamo h gradnji miru na osebni, lokalni in globalni ravni.

- Mir je zame sprehod z ženo okoli našega kosa sveta po opravljenem delu in občudovanje narave, njene moči, kreativnosti in spreminjajočega se okolja – ob zavedanju, da sem (smo) lahko srečni, ker to lahko počnemo svobodni, po lastni volji in brez nevarnosti (razen če se spotakneš ob kakšno korenino). No, dandanes se žal vse bolj in bolj zavedam, da je vse to zelo ranljivo, minljivo in (neposredno) ogroženo.
- Mir je čas, ko veš, da je za vse poskrbljeno. Kadar ti ni treba razmišljati o tem, ali si zaklenil vrata hiše ali avta, kadar veš, da boš jutri jedel in s kom, kadar ni ključne razlike, ali nekaj narediš danes ali čez en teden. Mir je notranje prepričanje o tem, da je mir. Mir je pretveza duha ali mentalna iluzija, da je posameznik nadmočen nad dogodki, ki se vrtijo okrog njega in da nanje vpliva več kot gre pričakovati, pri tem pa mu ni treba storiti ničesar, ker mu trenutno stanje ustreza. Mir je začasno stanje. Stanje med dvema neželenima stanjema, ki sta ideji, ki nastaneta zaradi notranje potrebe človeka, da spreminja okolico, običajno v svojo korist.
- Brez IRDG, brez OL, brez telefona ... početi vojaške stvari ali se preprosto povzpeti na kak hrib in uživati v trenutku.

SI VIS PACEM, PARA BELLUM

